

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD: ANUL 54. No. 204
1939. szeptember 9. szombat

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă nr. 581144 înregistrată la Arad. Inregistrat în Reg. Publ. Perioadice sub No. 1071-1938. Trib. Arad.

A német haderő elfoglalta Lengyelország fővárosát

Drámai gyorsasággal bontakoznak ki az események a keleti hadszíntéren, míg a nyugati harctéren csak az összecsapásra való előkészületek folynak továbbra is

London és Páris nem gondol békekötésre

Berlin. A véderő főparancsnokság közli: „A hadműveletek Lengyelországban szeptember 7-én sok helyen az üldözés jellegét vették fel és csak egyes helyeken került sor komolyabb harcokra. Gorlicétől délre és Tarnóvtól keletre a német csapatok Visloka irányában nyomulnak előre. Tomaszów irányában már csak 60 kilométernyire állunk Varsótól.

Megállapítja a jelentés ezután, hogy Varsótól délre a Visztula-hidakat a német repülőek szétrombolták. Híradja a jelentés, hogy Tomaszów és Varsó közötti vonalon rövid és heves harc után a német csapatok szétörték az ellenség ellenállását és gyorsított ütemben a lengyel főváros felé tartanak, utközben délelőtt 10 órakor elérték Moszanówot.

Este 7 órakor a német főparancsnokság jelenti, hogy a német páncélos osztagok pénteken délután 5 óra 15 perckor benyomultak Varsóba.

Péntek este tízezer órák a breslauer rádióállomás bemondója közölte, hogy az elfoglalt lengyel főváros rádióállomása, úgy Varsó I., mint Varsó II., valamint a poznańi rádióadó, a mai naptól kezdődőleg lengyel és német nyelvű adással folytatja tevékenységét. A bemondásnak megjelölés, az említett lengyel állomások már a német rádiószolgálat célkitűzéseinek megfelelően működnek.

Különböző breslauer rádióállomás bemondója külpolitikai ismertetőt is adott, amelynek során német szempontból vázolta a helyzetet és az eseményeket s ennek során célzást tett arra is, mintha a német politikai körök esetleg ellenkormányt alakítanának az elfoglalt területeken.

I.

A német nagyvezérkar jelenti:

Német front-átörés a Lodz—tamasowi lengyel védelmi fronton

Berlin. A Német Távirati Iroda közli a vezérkar hivatalos jelentését a keleti hadszíntérről:

A Lodztól déli irányban előnyomuló német csapatok elfoglalták Ravamaroczeki helységet. A német jelentés közli, hogy a korridorban harcolt lengyel lovasdandárnak különösen nagy veszteségek voltak, a jelentés megjegyzi, hogy ez a veszteség a lengyel lovasdandár bátorságára és hősiességére vezethető vissza.

A hadsereg főparancsnokság közlése szerint a német csapatok a lengyelországi harcokban eddig a következő hadizsákmányra tettek szert: 25 ezer hadifegyver, 126 ágyú, sok harciocsó és páncélos felderítő kocsi, valamint rengeteg ké-

zifegyver és munió.

A Német Távirati Iroda jelenti: A Lodz felé előnyomuló csapatok dél felől elérték Rava és Mazovceka helységeket. A lengyelek által kiűrtetett noseni tartomány elfoglalása tovább folyik. Wongrovec és Obrnik, valamint Kuckumin községeket elfoglalták. Az előnyomulás Posen irányában, nyugat felől tovább tart.

Gosziorovszki tábornok, a 7. lengyel hadtest parancsnoka német fogságba esett. Gosziorovszki 1936-ban a lengyel vezérkar főnöke volt és Pilsudszky marsall legbizalmasabb munkatársa.

Szlovák csapatok benyomulása Lengyelországba

Stockholm. (Rador.) Az United Press portál Csehszlovákia 1920-ban, 1938-ban és 1939-ben elfoglalták mindazokat a területeket, amelyek...

„Lengyelország elfoglalása csak ikozná Anglia harci tevékenységét”

Róma. Az olasz lapok párisi és londoni jelentései szerint a francia és az angol sajtó minden olyan gondolatot, mintha Franciaország és Anglia cserbenhagyná Lengyelországot és Németországgal különbékét kötne, mereven visszautasít. A Giornale d'Italia párisi tudósítója jelenti, hogy a Petit Parisien szerint

Németország arra számít, hogy amikor már megfelelő katonai sikereket ért el a lengyel harctéren, nagy erkölcsi offenzívát indít a béke kérésére.

Ez az offenzíva azonban a francia s angol sajtó szerint már eleve kudarcra van ítélve. A lapok hangoztatják, hogy

Anglia és szövetségesei el vannak határozva arra, hogy a végsőkig folytatják a háborút.

Az angol lapok nem tartják kizártnak, hogy Németország, miután teljesen megtörte a lengyel ellenállást, békét fog felajánlani a szövetségeseinek. Ez a terv azonban nem fog sikerrel járni — írják a lapok.

A Daily Telegraph szerint

„Anglia és Franciaország a nyugati arcvonalon fogják megvívni a döntő csatát Németországgal.

Tokio. Az itteni angol nagykövetséget hivatalosan felhatalmazták, hogy a legerélyesebben cáfolja meg azokat a híreket, mintha az angol kormány lemondana a Németország elleni ellenségeskedésekről, ha Németország Lengyelországot elfoglalná.

A tokiói angol nagykövetség hangsúlyozza, hogy Lengyelország teljes elfoglalása csak megerősítene Angliának azt az elhatározását, hogy megsemmisítse a hitlerizmust.

II.

Harc a levegőben és a tengereken

Munkában az angol légihaderő

A londoni esti lapok azt a hírt közlik, hogy Középnémetországban angol repülőknél sikerült Németország egyik legnagyobb földalatti benzintartályát megsemmisíteni.

Ugyancsak londoni jelentés szerint Köln ellen az angol repülő légitámadást intéztek és a gépek német területre hiánytalanul tértek vissza.

Támadás a német „Corinthia” ellen

London. Az angol információs szolgálat jelenti a következőket:

Fontosabb tengeri hadműveletek a tegnapi nap folyamán nem történtek. Az angol haditengerészet folytatja harcát a német tengeralattjárók ellen. A német kereskedelmi flottához tartozó 27 gőzös Vigóba, az egyik spanyol kikötőbe menekült.

Az információs minisztérium közli: Fontosabb tengeri hadműveletek nem történtek. A német tengeralattjárók elleni harc tovább folyik és legalább egy esetben eredménnyel is járt. A „Corinthia” nevű hajót német tengeralattjáró támadta meg, de jelentősebb sérüléseket nem szenvedett és sikerült hazai kikötőbe menekülnie. (Rador.)

Angol repülő ismét megsértette Dánia függetlenségét

Berlin. Kopenhágai jelentés szerint a dán hatóságok megállapították, hogy az angol légi haderő ismét megsértette Dánia semlegességét. Ezt úgy derítették ki, hogy az ország határmenti területein nagy mennyiségben találtak németnyelvű angol röpcédulákat, amelyek a német néphez szólnak és amelyeket angol repülő dobott le.

Három angol hajót süllyesztettek el a németek

London. A Purkzestan nevű angol kereskedelmi hajót az Atlanti óceánon megtorpedózták. A hajó elsüllyesztéséről közelebbi hírek még hiányoznak. Ugyancsak az Atlanti óceánon 200 mérföldnyire a spanvol partoktól torpedó érte az Olive Grove nevű angol kereskedelmi hajót is. A Washington nevű amerikai gőzös parancsnoka az Olive Grove 33 főből álló legénységét megmentette és fedélzetére vette. Az amerikai tengerészkapitány rádiónyilatkozatában megállapította, hogy a német tengeralattjáró az angol teherhajó legénységét utasította, hogy hagyja el a gőzöst. Amikor már a mentőcsónakok a vizen voltak, sőt amikor bizonyos távolságba eleveztek, csak akkor torpedózta meg a hajót a német buvárnaszád. A német tengeralattjáró parancsnoka az angol legénységet a legudvarla sáhnban kezelte és kánytíjjal látta el őket, közben pedig vörös rakétákat lőtt fel és ez tette lehetővé a Washington számára, hogy a mentőcsónakok keresésére induljon.

Lisszabon. Pénteken befutott a lisszaboni kikötőbe egy gőzös, amely magával hozta a Maanar angol teherhajó legénységét. A 7300 tonnás angol gőzhajót szintén megtorpedózták.

Semleges kikötőbe érkezett a Bremen gőzös

Berlin. (Rador). A Bremen nevű német tengeralattjáró gőzösnek sikerült egy semleges ország kikötőjébe befutnia. Ezzel az országgal Németországnak megmenetelési szerződése áll fenn.

Felderítő repüléseket végeznek az angol repülők

London. Az angol légügyi miniszterium közli, hogy az angol hadirepülők igen nagy területeken végeztek felderítéseket. Kiterjedt a felderítő szolgálat az északi tengerre is.

London. Az angol repülők pénteken a kora reggeli órákban mintegy három és félmilliónyi röpcédulát szórtak szét az északnémetországi területek felett. Utána valamennyi angol gép sértetlenül tért vissza kiindulási helyére.

„A német tengeri haderő betartja a háboru nemzetközi szabályait

Berlinből jelentik: A német tengeri haderők parancsnoksága közleményt hozott nyilvánosságra, amely szerint visszautasítja azt a beállítást, mintha német tengeralattjáró torpedózta volna meg a Athenia nevű angol gőzhajót. Hangsúlyozza a közlemény, hogy a német tengeri haderő mindenképpen betartja a nemzetközi szabályokat, amelyek a tengeri háboru feltételeit határozzák meg.

Levegőbe repült egy német gőzös

Stockholm. (Rador.) A Havas-iroda jelentése szerint a Helrid Bismarck nevű német gőzös a levegőbe repült. A robbanás oka az volt, hogy a gőzös a németek által lefektetett aknára futott. A hajó néhány perc alatt elsüllyedt és 14 főnyi személyzetéből csak hetet sikerült megmenteni.

Aknára futott egy holland aknarakó hajó

Amszterdam. Wilhelm Andrseen holland aknarakó hajó Halder közelében aknára futott. A személyzetből 57 ember meghalt, 23 ember súlyosan megsebesült és többen eltűntek.

Légvédelmi riadó francia vidéki városokban

Páris. Franciaországban tegnap több nagy városban volt légi riadó. Így Marseilleben este 20 óra 30 perctől 20 óra 45 percig jelezték a légitámadás veszedelmét, de a támadás elmaradt. Toulonban este 20 óra 50 perckor szóltak meg a szirénák.

Az angol kormány sajnálkozását fejezte ki Esbjerg dán városka bombázása miatt

A kopenhágai angol nagykövetet utasították, hogy fejezze ki a dán kormányhoz az angol kormány mély sajnálatát azért az incidensért, amelynek következtében egy dán állampolgár életét veszítette s amely a dániai Esbjerg helységben több ház pusztulását okozta. Mint-hogy a dán kormány által kiküldött vizsgálóbizottság a bomba repeszdarabjaiból megállapította, hogy a bombák angol gvértmányuk voltak, az angol kormány kénytelen volt a tény állást tudomásul venni s ennek következtében legnagyobb sajnálatát kifejezni a dán kormány előtt.

III.

A lengyel nagyvezérkar jelenti:

Elkeseredett harcok a Lodz—tomasowi vonalon!

Varsó. A lengyel nagyvezérkar a következő hivatalos jelentést adta ki a lengyel távirati iroda útján:

— A német gépek ismétellen bombázták Varsót, a lengyel gépek tevékenysége pedig abban merült ki, hogy eredményes légitámadást vezettek a német gépesített osztagok ellen. A Lodz—Tomasovi vonalon elkeseredett harcok dühöngnek. Az észak felől támadó német csapatokkal óriási küzdelem fejlődött ki. A németek nem tudnak előrenyomulni.

— A lengyel repülőgépek a légi harcok során tegnap eredményesen bombázták az előnyomuló német páncélos osztagokat. A lengyel gépek 15 német repülőgépet megsemmisítettek saját veszteségünk 6 gép.

Szárzaföldi harcok: Lodz—Pietrcov—Tomassov vonalon elkeseredett harcok indulnak.

A gdyniai helyőrség harcban áll a danzigi csapatokkal.

Rendben vonul vissza a lengyel hadsereg

Varsó. (Rador.) A Havas-ügynökség jelenti: A háboru első hetének mérlege a lengyel fronton a következő: A német csapatok hatalmas támadása, amelyet a páncélos és motorizált hadosztályok támogattak, elvitathatatlan eredményeket ért el miként azt a német hadvezetőség előre tervezte is. A német támadás már a tárgyalások befejezése előtt megindult és 1500 kilométeres fronton kellett a lengyel hadseregnek védekeznie egyedül, mert csak négy nap múlva következett be a hadiállapot Franciaország és Nagybritannia részéről Németországgal szemben. Lengyelország jelképesen is beigazolta, hogy egye-

dül is ellendül a támadásnak és az általános mozgósítás elrendelése után a keletporosországi fronton kezdték meg hadműveleteiket a Warta környékén, hogy visszavonulhassanak a stratégiailag kedvezőbb védelmi állásokba. Dacára annak, hogy a páncélos és motorizált német egységek óriási túlerővel képviselnek és a német bombavető-repülőgépek felsőbbsege is elvitathatatlan, a lengyel hadsereg rendben vonul vissza és méterrel méterre védekezik. A poseni szakaszon a lengyel haderő majdnem változatlanul tartja ugyanazokat az állásait, mint kezdetben Posen tulajdonképpen az elválasztó szakasz a két német támadási front között, amely részben a Warta és Szilézia, másrészt pedig a Visztula és a korridor között terül el. Posen birtoklása megakadályozza a német csapatok közötti összeköttetést. A lengyel haderő stratégiai visszavonulása összefüggésben áll a lengyel lovasság részéről megkezdett támadó hadműveletekkel, amelyek akadályozzák a német csapatok mozgási szabadságát. A németeknek elsősorban a közlekedés kell biztosítani, mielőtt követhetnek a lengyel haderőket. A lengyel lovasság támadásait a lengyel gyalogos egységek ellendülése erősíti, mert ez utóbbiak a német páncélos osztagok mögött gyülekeznek össze és guerrilla harcot folytatnak gyakran nagy eredménnyel. A lengyel csapatok hadműveletei az 1914—1920. évi háboruban szerzett taktikai tapasztalatokon alapulnak, amelyeket a nakidején Pilsudszky marsall szerzett. A hadműveletek vezetése Sztahievicz Vacezlav tábornokra van bízva, aki Smigly Ryzd marsallal együtt Pilsudsky marsall bizalmasa és a mai modern Lengyelország egyik megalapítója volt.

Lengyel ellenkormányt akar szervezni Németország?

Genfben jelentik: Genfi diplomáciai körökben úgy tudják, hogy

Németország az elfoglalt területen új lengyel kormány alakulását akarja elősegíteni és ezzel a kormányval, amely azzal a jelszóval alakulna, hogy Pilsudski hagyományait követi, a német kormány megkötné a hákét.

Ezzel összefüggésben az olasz Stampa című

lap jelenti, hogy a német repülők több mázsza lengyel és németnyelvű röpiratot dobtak le Varsóra. Ezekben

a röpiratokban felteszik a kérdést, hogy miért követ a lengyel nép egy olyan kormányt, amely megszegte Pilsudski politikáját, holott a tábornagy mindig a lengyel—német barátságot hirdette.

IV.

Bomba-felhők a francia és a német

erődítmény-vonalak felett!

Álló harcra kényszerülnek a francia—angol támadó-haderők

Páris. A francia nagyvezérkar újabb hadi-jelentése a következő:

— „A németek megszilárdítják állásaikat a Raina—Mosel szakaszon. A német hadvezetőség az ország belsejéből újabb csapatzállításokat eszközöl a nyugati hadszíntérre.”

A francia lapok első oldalán közlik, hogy az angol csapatzállítások megkezdődtek. A lapok eddig még semmit sem tudnak a Franciaországba érkezett angol csapatok nagyságáról.

Giroudoux, a francia rádiószolgálat vezetője tegnap este személyesen arra kérte az összes rádióhallgatókat, hogy ne váriának olyan francia hadijelentéseket, amelyek a francia hadműveleteknek ártanak, bár Franciaországban jól tudják, hogy a világ türelmetlenül várja a Sigfried vonalakon folyó hadműveletek eredményét, mégis arra kéri a rádióhallgatókat, hogy ne váriának híreket olyan hadműveletek megindításáról, melyek Franciaország számára felesleges emberáldozatokkal járnának.

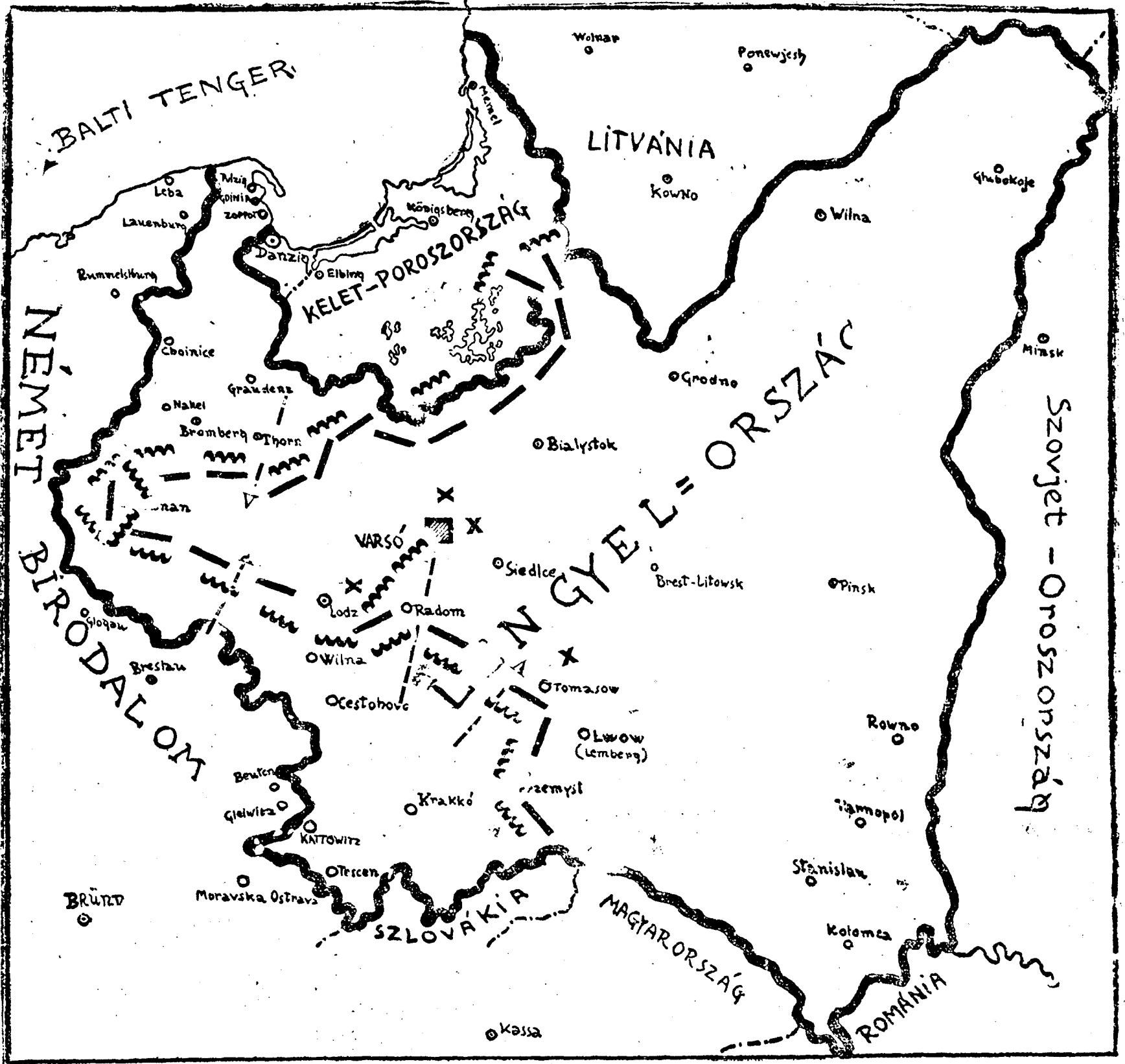
A Havas-ügynökség jelenti: „Franciaország és Anglia totális háboru kezdték — ezt a

nyilatkozatot tették csütörtökön este a külügyi hivatalban. Franciaország és Anglia tisztában vannak azzal, hogy milyen feladatot vállaltak Európa jövőjének biztosítására. Ezt a háboru minden következményeivel végig fogják küzdeni. A szűkszavú harctéri jelentésekből nem lehet arra következtetni, hogy a nyugati fronton akciókat ne hajtanának végre. A közönséget röviden tájékoztatják a tehermentesítési hadműveletek természetéről. Lengyelországban nincsenek mesterséges és természetes akadályok és ezért ott gyors fordulatok vannak a háboruban. Ezzel szemben nyugaton a Maginot- és Sigfried-vonalak azért épültek, hogy meglepetések ne ériék a feleket. A támadást azonban megfelelő tüzéségi előkészítés után sikerrel fogják megindítani. Itt a legkisebb eredmény nagy anyagi és erkölcsi következményekkel jár. A nagyvárnyu tüzéségi előkészületekről szóló hírek igazak és az is igaz, hogy a francia csapatok benyomultak német területre.

A Petit Parisien jelentése szerint a francia katonák több ponton behatoltak német területre, hogy biztosítsák a további hadmozdulatokat.

Hadi helyzet a német—lengyel harctereken

1939. szeptember hó 8-án este

JELMAGYARÁZAT: = német haderők = lengyel haderők = német támadás iránya = légitámadások helye

A német hadműveletek új eseménye a délnyugati lengyel védelmi front áttörése a Lodz—Tomaszow vonalon Varsó irányába, amelynek következtében pénteken délután gépesített német páncélos osztagok elérték Varsó külvárosát és ezzel megkezdődött az ősi lengyel város megszállása. A délről és északról támadó német egységek szilárd választó-vonala a Posen—Varsó közötti széles szakasz; nyilván az átkaroló stratégiai szándékot érzékeltetik, amelynek sikere esetén Nyugatlengyelország védelem nélkül jutna német kézre. A keletporoszországi német haderő védelmi harcot folytat; a lengyel jóvassági előnyomulás a vízvédelmi rendszeren nem haladt át. Légitámadásokat Varsó, Tomaszow és Lodz ellen jelentettek több ízben.

érdekében a hadsereg által elfoglalt vonalakat. Ugyanekkor el akarták érni azt is, hogy az arcvonal csapatának rugalmasságát biztosítsák. Az arcvonalra dobott csapatok létszáma aránylag nem nagy és ebben a pillanatban nem lehet szó nagyobb arányú offenzíva megindításáról. A fronton megtették a szükséges óvintézkedéseket, amelyek a hadműveletekkel kapcsolato-

A nyugati hadszíntér, ahol a francia—német erőeknek meg kell ütközniük

Páris. A Havas-ügynökség közli: A nyugati fronton mindkét fél részéről élénk tevékenység észlelhető. A francia hivatalos jelentések számszerűsége rekordot ért el és azokból kitűnik, hogy a két ellenfél állandó érintkezésben van egymással. A vidék, ahol a harcok folynak általánosan ismert. Nincs még két hónapja, hogy a német moz-

sak. Tekintettel arra, hogy a Rajna folyása rendkívül gyors, ez a körülmény nagymértékben nehezítette mindkét fél részére a pontonhidak verését és az átkelést.

Afriakai hadüzenetek Németországnak

London. (Rador.) A Reuter ügynökség jelenti Pretóriából: A délafrikai köztársaság és Délnyugat-afrika hadiállapotba kerültek Németországgal.

gőfényképszínházakban az egész világ előtt bemutatták a Sigfried vonalat.

A Maginot-vonal volt a mintája a Sigfried-vonalnak és modelként szolgált a katonai erődítmények kiépítésére. Ezt a vonalat tíz éven át építették, a Sigfried-vonal pedig gyors választást német részről. A két erődítmény a Rajna partjait követi egészen a Lauter folyó öbléig, ahol a vonalak elválnak egymástól.

A Maginot-vonal a francia határ mentén halad, míg a Sigfried-vonal eltávolodik a Rajna folyásától. A Maginot-vonal háromszöget képez, míg a Sigfried-vonal nyolcszögű.

A Rajna völgye északkeleti irányban képezi a keleti határt mintegy 170 kilométer hosszúságban Baseltől a Lauter folyó torkolatáig. A határszakasz másik része a Rajna és a Mosel között terül el nyugati irányt véve fel 180 kilométer hosszúságban és a luxemburgi nagyhercegségnél kezdődik a Moseltől nyugatra.

URANIA Tel.: 12—32.

Két foto-riporter harcra levögőben vizen, az őserdőben és a japán-kínai háborúban a szerelemért és a dicső éjért.

„BRAZILIAI KALAND”

(„Emberek, akik az életükkel játszanak”)
Ölet... humor... izga om!

CLARK GABLE, MYRNA LOY

3-kor matiné o. 7.15, 9.30-kor. „Metro”-hirdető.

A hadműveletek tehát egy 350 kilométeres szögben folynak le, amely a Karlsruhe várostól 15 kilométernyire fekvő Lauter folyónál van.

A Raina határszakasza az elzászi dombos vidéken vonul végig, mintegy 60 kilométer szélességben és telve van dombokkal, a híres elzászi szőlőkkel. Északon pedig a Vogesek erdővel borított hegyeivel. Szembe vele van német területen a Fekete Erdő hatalmas kiterjedésű hegysege. E nagy területen fekvő városok Strassburg kivételével messze estek a folyótól. A francia területen levő hegyek akadályozzák a kilátást és

a széles Raina folyón kevés a hid, különben is ezeket a hidakat fel is robbantánák, ha a riadó jelt megadják.

Az elzászi gazdag és termékeny vidéken igen sok a város és a falu. Mülhausen 15 kilométernyire fekszik a Rainától, Kolmar még távolabb került, ezzel szemben pedig Strassburgnak rajnai kikötője van és szemben fekszik a német területen levő Kehl városával.

Az elzászi síkságot a Vogesek hegyein keresztül kitünő ut és vasúti hálózat köti össze Franciaország belsejével. Ez az ut hálózat hosszú alagutakon vonul keresztül. A lagosságot már a válság kezdetén jórészt eltávolították. Szemben a német terület sokkal szűkebb a Raina és a Fekete erdő között.

Itt fekszik Borach város és ezzel szemben épült a svájci oldalon Basel, Frieburg Komárral szemben, Lahr, Offenburg és a világhírű Baden-Baden fürdőhely, továbbá Rastadt és 25 kilométernyire innen Karlsruhe, Baden tar-

omány fővárosa. Ezt az egész területet sűrű vasúti és úthálózat borítja északról dél felé, azonban ez beleesik a francia ágyuk hatótávolságába.

A Raina folyása mentén, a partok közelében terülnek el a védőművek, amelyek nincsenek túl mélyen a földbeásva. Itt a Raina mélysége csak 6 méter. A francia oldalon levő betonblokk házak automata fegyverekkel vannak felszerelve és meggátolják a folyami halózást. Német részen ugyanilyen védőműveket alkalmaztak, de a gyors építkezés és széles konstrukció következtében nemrég a Raina váratlan áradása következtében víz hatolt be ezekbe. A Raina német partja különben is sokkal alacsonyabb, mint a francia part és a Lauter folyó torkolatától kezdve a két védelmi vonal elhagyja egymást. A francia vonal, mint már jeleztük, pontosan a határvonal mellett halad, míg a német eltávolodik és az eddig keletkezett nagyobb térségen folynak a harcok.

A francia haderőt ott a Maginot-vonal és a Vogesek nyulványai támogatják. Ezen a területen kisebb völgyek és magasabb hegyek terülnek el és itt lehet találni Tischbach és Zweibrücken városát és észak felől terül el a Saar-vidék, ahol a Saar és Blies folyók haladnak keresztül. A Saar-vidék a leggazdagabb bányás erdős területe ma Németországnak. A Sigfried vonal a hegyeken és az erdőkön halad keresztül Trierig, majd a Saar és a Mosel összefolyásáig. Itt találjuk a történelemből annyira ismert városokat, mint Wiesenburg, Forbach és Bitche, ahol annyi összezárt folyt már le eddig is a franciák és a németek között.

A francia csapatok megkezdték a német erődítések elleni harcot

Párisból jelentik: A nyugati francia hadsereg nyomása egyre erősödik és pénteken megkezdték az erődítések elleni harcot. A francia hadvezetés jelentése közli, hogy a francia hadsereg érintkezésbe lépett a német erődítések védő csapatokkal.

Mint ismeretes ezek az erődítések széles területen vannak és a terület tele van harcikosk-elleni akadályokkal. A Matin harctéri tudósítója szerint a francia csapatok felvették a harcot a német erődítési csapatokkal.

Brüsszel. Az Independence Belgique jelentése szerint a francia haderő Luxemburgtól délre, Saarbrücken irányában intézett erőteljes támadást és ezen a vidéken a német erődítések első vonalában a francia tüzérség károkat okozott.

„Szakértő-kormány” alakul Franciaországban

Páris. Daladier miniszterelnök ma több ízben kihallgatáson jelent meg Lebrun elnök-nél, majd sorozatos megbeszéléseket folytatott a kamara és a szenátus elnökeivel, miniszter-társaival, valamint a politikai pártok vezetőivel. Hír szerint rövidesen megalakul az új háborus kormány és jólétesült körök szerint szakértői álló kormányt alakít Daladier.

Páris. A francia nemzeti védelmi tanács pénteken összeült és az ülésen résztvett Daladier miniszterelnök is. A külügyi bizottság Beranger elnökletével ülést tartott, amelyen felszólalt Bonnet külügyminiszter.

A párisi hatóságok intézkedtek, hogy az emlékműveket homokzsákokkal védjék meg.

Páris. A francia nagyvezérkar kilencedik hadjelentése a következő: A francia csapatok váltakozó jelentőségű helyi előrehaladásokat tettek. Ezzel bizonyos pontokon érezhetően megjavították előrehaladásukat.

Különben a francia fővárosban csütörtökön nagyfontosságú katonai megbeszélést tartottak.

Az angol és a francia hadsereg vezetői közös értekezletre ültek össze. Résztvett ezen a megbeszélésen Ironside tábornok, az angol szárazföldi hadsereg vezérkari főnöke, és az angol légi haderő parancsnoka, míg francia részről Gamelin tábornok, a francia hadsereg főparancsnoka és a francia légi haderő főparancsnoka. Daladier miniszterelnök péntek délelőtt katonai irodájának vezetője kíséretében tanácskozást folytatott Gamelin tábornokkal.

Drákói rendszabályok Németországban a belső fegyverem tökéletesítésére

Berlinből jelentik: A légvédelmi riadókkal összefüggésben a német kormány újabb rendelkezést bocsátott ki, kapcsolatban több nagyfontosságú nemzetvédelmi intézkedéssel. A kormány intézkedése szerint, azokat, akik a légvédelmi riadók alatt a sötétben lopnak, vagy rabolnak, tízenöt évig terjedő fegyházzal, vagy halállal büntetik. Hasonlóképpen rendkívül szigorú

goru rendszabályokat alkalmaznak a szabotálók és gyújtogatók ellen.

Berlin. (Rador.) A DNB jelenti, hogy egy idegen távirati iroda londoni jelentése szerint beavartott körök úgy tudják, hogy

minden németországi lakos, aki egy olyan németet jelent fel, aki elégedetlenségének adott kifejezést, öt márká jutalomban részesül.

Német körök ezzel kapcsolatban kijelentik, hogy ennek a hírnek londoni eredete mindennél jobban bizonyítja alaptalanságát.

Tájékozatlan a német közönség a nyugati hadműveletek megkezdéséről

Bern. (Rador.) A Baseler Nachrichten berlini jelentése szerint a német közönséget még mindig nem tájékoztatják a nyugati hadműveletek megkezdéséről. A Raina-vidék polgári lakosságának kiürítése tovább folyik.

Nem hívják be a külföldön tartózkodó németeket

Bern. (Rador.) A Svájcban tartózkodó német állampolgárok részére kiküldött behívóparancsokat a német katonai hatóságok visszavonták. A jelek szerint tehát Németország egyelőre nem mozgósítja a külföldön lévő németeket.

„Az olasz nép dolgozik és hallgat”

Róma. Mussolini miniszterelnök pénteken kihallgatáson fogadta Badoglio tábornagyot, az olasz vezérkar főnökét.

A Popolo d'Italia vezércikke Olaszország feladatát a jelenlegi válságban két szóban jelöli meg: dolgozni és hallgatni. Majd felveti a kérdést a vezércikkirő, hogy a mai körülmények között milyen lehet Olaszország magatartása. Rámutat arra, hogy

Mussolini miniszterelnök volt az első, aki már rég látta, hogy a világ katasztrófa felé sodródik és ezért gyors kísérleteket

KIADÓ

Bucuresti központjában Strada Berzei No. 19.

egy nagy ház, egyedülálló az udvarban, megfelel: intézmények, irodák, áruaktár, iparüzem, iskolastb. részére.

Földszint:	1 iroda	6 m. × 4 m.
„	1 „	3 m. × 3,45 m.
„	1 „	8 m. × 5,70 m.
„	1 terem	28 m. × 7 m.
„	1 „	4 m. × 4,35 m.
I. emelet:	1 „	32,20 m. × 7 m.
II. „	1 „	10 m. × 7 m.
	1 padlás	21,50 × 7 m.

Viz, kanalizáció, központi fűtés, villanyvillágítás, nagy udvar.

Ánlatot a kérésre: Librăria SOCEC, Casseria Generală címre București.

igyekezett tenni a béke megmentése érdekében.

Ezt a kísérletet mindenki elismeréssel és érdeklődéssel tekintette és ez megbecsülést és tiszteletet hozott Olaszország számára. Rámutat azután Hitler kancellár ama ismeretes nyilatkozatára, amely szerint Németország nem tart igényt Olaszország segítségére, mert ezt a háborút egyedül akarja megvívni. Ez is nagyjelentőségű volt a mai helyzetben. A harmadik

nagyfontosságú lépés volt az olasz minisztertanács elhatározása, amelyben kimondta Olaszország teljes semlegességét.

Az olasz nép tehát a jelen körülmények között nem tehet egyebet, mint dolgozik és hallgat.

A svájci hadsereg felvonult a határra

Bernből jelentik: A svájci hadsereg elfoglalta állomásait a megerősített szakaszokon. A csapatok jelenléte eloszlatta a határmenti lakosok aggodalmait.

V.

A „gazdasági háború” frontjelentései:

LISSZABON:

Lisszabon. (Rador.) Hivatalosan jelentik, hogy Franciaországgal és Angliával a rádió, telefon és táviróösszeköttetést felfüggesztették.

TEL-AVIV:

Az angol információs minisztérium jelenti, hogy a Palesztinában élő németek internálása a legkedvezőbb körülmények között történt meg. Csak azokat a férfiakat vették őrizetbe, akik katonakötelességűek. A többieknek a legteljesebb mozgáshi szabadságot biztosítottak azokban a körzetekben, ahol eddig is éltek. A koncentrációs táborok tiszták, tágasak és élelmezésük is kifogástalan. (Rador.)

MEXIKÓ:

Mexikó. (Rador.) A parlament képviselőinek tiszteletére adott banketten Ramon Reteta, a köztársasági elnök nevében kijelentette, hogy Mexikó kónak szándékában áll nyersanyagot szállítani azoknak a hadviselő feleknek, amelyek rokonszenvesek a köztársaság előtt. Mexikó nem maradhat közömbös, amikor az emberiség sorsa forog kockán. Ez a nyilatkozat mély benyomást gyakorolt — jelenti a Havas ügynökség — miután ebben kifejezésre jut Cardenas elnök azon akarata, hogy a demokráta államokat megsegítse Mexikó. Különösen nagy értéke van a nyilatkozatnak, mert ez a Panama-konferencia egybehívása előtt hangzott el.

CORSO: 3, 5, 7 és 9.30 órákor.

Az új szezon legszebb színes filmsodája:

Egy asszony aki pofonokat kap

Főszerepben:

Carole Lombard, Fredric Marsch

Paramount Jurnat.

LAPZÁRTA:

Bucurestiből jelentik: A német követség közli, hogy minden intézkedés megtörtént a Romániába irányuló kivitel háboru előtti keretek közötti fenntartása érdekében. Bizonyos esetekben arra is lehet számítani, hogy a szállítási időpontok megrövidülnek. A német kiviteli ipar, mint általában a német ipar tovább dolgozik.

Londonból jelentik: Az angol alsóházat a lövő hét szerdájáig elnapolták. Felbatalmazták azonban az elnököt, hogy szükség esetén a kitűzött idő előtt is összehívhatja az alsóházat. A lordok házáat ugyancsak szerdájig napolták el.

Rómából jelentik: A Stefani-iroda jelentése szerint a windsori hercegi pár engedélyt kapott az angol királytól, hogy visszatérjen Anglia területére. A hercegi pár az utat angol hadihajón teszi meg.

Belgrádból jelentik: A jugoszláv hatóságok rendelkezést adtak ki, amelynek értelmében a jugoszláviai mozikban tilos a politikai érzelmeik nyilvánítása.

Szófiából jelentik: A bolgár kormány rendelkezése értelmében korlátozták a benzinfogyasztást a magángépkocsik közlekedését, bizonyos kivételekkel beiktatták.

Genéből jelentik: A háboru kitörésekor Európában rekedt amerikai állampolgárok ma Genéből a Rev nevű olasz hajón utnak indultak New York felé. A hajó orrán és farán százméteres zászlót helyeztek el, hogy a hajó semlegességét így kihangsúlyozzák.

Buenos-Airesből jelentik: Argentína, Brazília és Chile kormányai kimondták országaik legszigorúbb semlegességét.

Belgrádból jelentik: Mivel a jugoszláv kormány határozatlanul kimondotta az ország semlegességét, a hatóságok megfelelő intézkedéseket hozatosítottak bármilyen tüntetés megakadályozása érdekében. A sajtót felszólították, hogy a legtárgyalagosabban közölje a nemzetközi híradásokat.

Bernből jelentik: A szövetségi tanács határozata értelmében az ország biztonságának érdekében a hírek távirón, telefonon vagy rádióon mozgóképszínházban és képek által történő továbbítását a katonaság ellenőrzi. A katonaságot felhatalmazták, hogy döntson a hírszolgálati irodák működésének további engedélyezéséről. Fővelőre újabb hírszolgálati irodák, valamint új lapok alapítása tilos.

Berlinből jelentik: A DNB jelenti: A pillanatig erdős vidéken egy szétszórt lengyel divízió maradványait fogták el. A német hadsereg három teljes úterre tett szert.

Párisból jelentik: A hadbavonult képviselők száma a mai nappal elérte a százötvenet.

A francia nagyvezérkar 10-es számú hadijelentése a francia csapatok helyenkénti újabb előrehaladásáról számol be. A jelentés megemlíti, hogy a németek visszavonulásuk során felrobbanták az utakat és a műszaki berendezéseket. A francia csapatok aknamezőkkel is szembe kerültek. A légi felderítő szolgálat jelentős tevékenységet végzett.

Marokkóból jelentik: A marokkói szultán proklamációját ma felolvasták Tangerben és a többi városokban. A proklamáció a marokkói lakosság körében nagy lelkesedést váltott ki.

Londonból jelentik: Az angol polgári repülők szövetsége közölte, hogy 1000 pilótát bocsát az angol hadsereg rendelkezésére.

Sanghaiból jelentik: A japán ellenőrzés alatt álló területeken megalakult új nankingi kormány kimondta a semlegességét.

Pekingből jelentik: A japánok szabadlábra helyezték az angol katonai attasét, akit még május 16-án tartóztattak le.

A német főparancsnokság jelentése szerint a német csapatok Déllengyelországban Sandomierznél elérték a Visztulát.

A lengyel rádió jelentése közli, hogy pénteken délután két nagyszabású légitámadást hajtottak végre a németek Varsó ellen. Két német gépet lelőttek.

A finn lapok — amint a DNB jelenti — különkiadást adtak a német csapatok Varsóba való bevonulásáról.

A lengyel vezérkar kiadta a 8-as számú jelentést, amely a következőket foglalja magában:

Légi tevékenység: Az ellenség a Visztula hídjait bombázta és folytatta több város között a főváros bombázását. A lengyel légelhárító útegek a német repülőknél számottevő veszteségeket okoztak.

Szárazföldi tevékenység: Lodz, Pietkov, Tomaszov,

EDWARD RYDZ SMIGLY:

„Ha nincs hadsereg, az emberi szellem legszebb vívmányai az erőszak martalékává lesznek...”

Már a háboru alatt szembehelyezkedett a német követelésekkel, mire megosztották rangjától és Magdeburgba internálták

A nemzetközi politikában Pilsudski halála óta jól ismerik már Rydz Smigly nevét. Rydz Smigly elsősorban katoná. Nem érdektelen elolvasni Rydz Smigly életrajzát, amelyből megállapítható, hogy a lengyel marsall nem utánozta Hacha példáját és nem ment — Berlinbe megadni magát.

Ötvenkét esztendővel ezelőtt, 1886 március 11-én született Brzezanyban, Lengyelország délkeleti határvidékén Edward Rydz, aki a helybeli liceum egyik legjobb és legnépszerűbb tanulója volt. Középiskolai tanulmányainak befejezése után, 1905-ben az ősi lengyel fővárosba: Krakóba ment, ahol a Jagello-egyetemen jogot tanult. Egyidejűleg beiratkozott a Szépművészeti Főiskola festészeti szakára is, ahol igen tehetséges növendéknek bizonyult.

Krakóban, — ahol az ősi falak szinte ontják magukból a történelem levegőjét — abban az időben volt kibontakozóban a lengyel nemzeti szabadságmozgalom. Az 1905-iki forradalom levere után orosz földről ide menekültek a szabadsághősök, élükön Josef Pilsudskival, aki az osztrák hatóságok és hadvezetőség hallgatóságos bejegyzésével, majd később nyílt támogatásával itt szervezte meg azokat a titkos katonai szervezeteket, amelyek a későbbi lengyel légióknak magvát képezték.

Ebben az izzóan hazafias légkörben élt az ifjú Edward Rydz, aki az évek folyamán mind messzebb kerülve a művészeti pályától és célkitűzéseitől, elhatározta, hogy a majdan újjászülető dicsőséges lengyel haderő első, kicsiny magvának szervezését és kiképzését tűzi ki élete céljául. Közel 30 esztendő múlva, 1935 december 27-én nagy beszédet mond, amelyben a következőkben indokolja meg, hogy mi bírta rá erre a döntő elhatározásra: „A szellemi műveltséget és az emberi jólétet éppúgy, mint a határokat, csak erős hadsereggel lehet megvédelmezni. Ha nincs hadsereg, ha hiányzik az erő, akkor az emberi szellem legszebb vívmányai, az emberiség legszebb intézményei, utonálló handíták martalékává lesznek, akik mindent a sárba fognak tiporni. Hogy a tudomány és a művészet virágozhassék, hogy a polgári erővéket gyakorolni lehessen, erős és ellenállóképes hadsereggel kell rendelkezni.”

Tagja lett a titkos lengyel katonai szövetségnek, amelynek tanfolyamát is elvégezte. Pilsudski, mint egyik legtehetségesebb tanítványát tartja számon és csakhamar körzetvezetővé nevezi ki. Megbízta a „Lövész” című folyóiratnak a szerkesztésével is, mely szaklapba az ifjú Edward Rydz három cikket írt „Smigly” aláírással, melynek jelentése „nyilgvors.” Ezt a nevet később a lengyel légióban is megtartotta s a dicsőséges harcokra való emlékezésül ma is viseli.

A világháboru kitörésekor Rydz, aki osztrák —magyar tartalékos tiszt volt, csapattestéhez vonult be, nagy pártfogója Pilsudski azonban, amikor megajánlotta saját parancsnoksága alatt a lengyel légiókat, kedvencét maga mellé vette és századossá léptette elő. A lengyel légió két esztendőn keresztül küzdött hősiessé a központi hatalmak oldalán. 1916. őszén azonban, amikor a német hadvezetőség a légiókat hazánk földjéről elszakítva, a francia és olasz hadszíntereken akarta harcra vetni, Pilsudski kilépett az időközben a központi hatalmak által függetlennek és önállónak nyilvánított Lengyelország államtanácsából és nyíltan szembehelyezkedett a német követelésekkel. A nagy lengyel nemzeti hőst

ekkor Magdeburgba internálták. Edward Rydz-Smiglyt megosztották a lengyel légióknál viselt ezredparancsnoki állásától és a lengyel légiókat feloszlatták.

Lengyelország pusztá és csendes lett, a lengyel szabadsághősök, a légiók tagjai, akik azt hitték, hogy véres áldozatukból már emelkedőben van a lengyel szabadság napja, csüggedten és reménytelenül szenvedtek az internálótáborokban, vagy szétszórva harcoltak a világháboru pontjainak valamelyikén. Nyíltan fegyverkezni már nem lehetett, földalatti titkos szervezkedés indult meg tehát, amelynek vezére a hőrtőben sanyilódó Pilsudski helyett, ennek jobbkeze: Edward Rydz-Smigly lett.

A titkos szervezet pompásan dolgozott és 1918. májusában már harmincezer összeesküvő várta, hogy hazája szabadságáért fegyvert ragadhasson. A szervezet vezérkara pontosan kidolgozta a forradalmi megmozdulás tervét s amikor ugyanez év őszén bekövetkezett a központi hatalmak összeomlása, megalakult az önálló lengyel kormány, amelynek Rydz-Smigly hadügyminisztere lett. November 11-én a németek szabadonbocsátották Pilsudskit, aki azonnal Varsóba sietett és ettől kezdve a két nagy katoná ura együtt folytatta a küzdelmet Lengyelország felszabadításáért. Akkor még nem tudták, hogy ez a küzdelem tulajdonképpen csak most kezdődik el igazán.

A 35 éves Rydz-Smigly ekkor már tábornok és a varsói körlet parancsnoka. A lengyel hadsereg, amely néhány hónap alatt a semmiből száztízezer főre emelkedett, napról-napra gyarapodik és az orosz bolsevista csapatokat mindenütt visszazorítja. A hadjáratot az oroszok ellen Rydz-Smigly, a fiatal tábornok vezeti. Pilsudski irányítása alatt. A hadjárat koronája Kiev elfoglalása, ezután azonban az elégtelenül felgyűverzett s számbelileg is kisebbségben lévő lengyel hadsereg az orosz tulerő előtt visszavonulásra kényyszerül és a bolsevik csapatok előőrei már Varsó külvárosaiban tanyáznak, amikor a nagy Pilsudski egy utolsó, kétségbeesett haditervet dolgoz ki, melyet ki más hathatna végre, mint Edward Rydz-Smigly, a kiváló katoná, a nagy hazafi, a hajdani festőművész.

A 1920-as orosz—lengyel háboru a Niemen körüli csatával fejeződött be, melynek a hőse ismét Rydz-Smigly tábornok volt, aki a tulerőben lévő oroszok ellentámadásait visszautasítva a hadjáratot győzelemmel fejezte be. A rigai békekötés után pedig meindult az ország és elsősorban a lengyel hadsereg újjászervezése, amelynek során Pilsudski legelső munkatársa megint a fiatal tábornok volt, akit kezdetben hadtestparancsnoknak, majd később hadsergfeldügyelőnek nevezett ki a marsall. De nemcsak ezen a téren hanem az állami és nemzeti élet minden ágának felépítésében, a kül- és belpolitikában is Rydz-Smigly lett Pilsudski jobbkeze és a nagy tábornagy 1934 május 12-én bekövetkezett halála után, végakaratahoz képest, a köztársaság elnöke Rydz Smiglyt a hadsereg főfelügyelőjévé nevezi ki, aki most már csupán a köztársaság elnökének van alárendelve.

1936. november 10-én ünnepélyes formák között nyújtja át Rydz-Smigly tábornagnak a köztársaság elnöke a lengyel marsallbotot, amelyet eddig csak ketten: Pilsudski és Foch francia tábornagy kaptak meg.

Rosanov és Pulstuk vonalon az ellenség gépesített haderejének nyomása következtében a lengyel haderő visszavonulásra kényszerült.

Sanghaj. A sanghaji francia főkonzul közölte a német főkonzullal, hogy a francia engedményes területet semlegesnek tekintik és ezért az ott lakó németeknek nem kell eltávoznok a francia engedményes területről.

Burgos. A spanyol külügyminiszter ma kihallgatáson fogadta Stoei burgosi német nagykövetet.

Baselből jelentik: A Baseler Nachrichten című lap berlini jelentése közli, hogy a Berliner Börsenzeitung a német birodalom és a délkelet-európai semleges álla-

mokkal foglalkozik. A Börsenzeitung szerint Németországban semmi érdek sem kívánja, hogy Délkelet-európában a helyi feszültség fokozódjék és különösen nem érdeke az, hogy azon a vidéken fegyveres konfliktus törjön ki.

FORUM filmszínház. Tel.: 20-10.

Ma
PAUL MUNI

és
Miriam Hopkins

a „LEVEGŐ TITÁNIAI”-ban

Adások: 5, 7.15 és 9.30-kor. 8-kor matiné o'eso helyarával.

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 10.

Előfizetési árak:

Egész évre... 840 Ft. || Negyedévre 210 Ft.
Félévre... 420 Ft. || Egy hétre 70 Ft.

Az eliozlalt Krakko

Német hivatalos harctéri jelentés közli, hogy csapatok bevonultak Krakko, Kétségtelen, hogy ezzel a ténnyel Lengyelország egyik legősibb városa került — legalább is átmenetileg — német kézre. A büszke várost, ahol a régi királyi vár áll nagyszerű műkincselvel és emlékeivel, nem fegyverekkel hódította meg most a német haderő, hanem a lengyelek, ugylászik stratégiai okokból, feladták a város és a Lodz vonalának védelmére szorítóknak. Hogy fontos stratégiai szempontok készítették a lengyel haderőt a vár feladására, azt mutatja az a körülmény is hogy kénytelenek voltak háttérbe szorítani azt az érzelmi okot, hogy Krakko van az új lengyel állam megeremtelének és a lengyelek legnagyobb államférfijának és hadvezérének, Pilsudski marsallnak sírja. A német jelentés közli azt is, hogy a bevonuló német csapatok megadták a katonai tiszteladást Pilsudski marsall sírjánál. A Visztula balpartján fekvő ősi város, mely egyben erődítmény is, valamikor Lengyelország fővárosa volt és a régi lengyel királyoknak temetkezési helye. Ma mintegy 240 ezer lakosa van Krakkonak és a lengyel Galliciának egyik legintenzívebb kereskedelmi városa. Most, hogy átmenetileg a német csapatok vetették meg lábukat, nem érdektelen visszatekintésünk Krakko gazdag történelmi vonatkozásaira.

A lengyel hagyomány szerint a várost Krok fejedelm alapította és I. Boleszláv király (922—1025.) püspökséget alapított s azóta jelentősége emelkedett. A tatárok később elpusztították, de a bevándorlók újjáépítették. Ulászló király székvárosává emelte és azóta a lengyel királyok koronázó és temetkezési helye. A királyi kriptában nyugszik a három legnagyobb lengyel hősi: Szobieszki János Ponjatoszki lövész és Kosciusko Tádé. Magyar szempontból is érdekes Krakko város története, mert a XV. században a Nagy Kázmér alapította egyetemeken sok magyar fiú is megfordult. Krakko mindaddig maradt fővárosa Lengyelországnak, amíg III. Zsigmond át nem tette székelyét Varsóba. De azután is az ország második fővárosa maradt. Krakko egyébként már nagy harcokat látott a régebbi időkben is. X. Károly, svéd király 1655-ben vonult be csapattal Varsóba, 1657-ben pedig II. Rákóczi György erdélyi fejedelem szállotta meg. Krakko városa 1795-től 1809-ig osztrák birtok volt. Majd a bécsi kongresszus 1815-ben Krakko városát környékével együtt semleges államnak nyilvánította és Ausztria, Oroszország és Poroszország védnöksége alá helyezte. Az 1830. és 1831-iki lengyel felkelés leveretése után sok lengyel menekült telepedett le Krakko-ban és azóta lett az új lengyel forradalmi törekvéseknek központja. 1846. év elején újabb forradalom támadt amit az osztrák csapatok levertek és 1846-tól a három védő állam megegyezett abban, hogy Krakko újból Ausztriába kebelezessék be. Krakko tehát 1846-tól 1918-ig újból osztrák uralom alá került és 1918. után az új Lengyelország megalakításával került újból a régi birodalomba. Krakko-ban nagyszerű műkincsek vannak felhalmozva, muzeumokat Rembrandt, Rafael, Leonardo képei gazdagítják és talán a leghíresebb éoulete a Wawel-hegyen, a székesegyházzal egybeépített királyi vár.

— **ELHALASZTIÁK A NÉPSZÖVETSÉG SZEPTEMBERI KÖZGYÜLÉSÉT.** Genfből jelentik: A Népszövetség tagállamainak nagyrésze amellett nyilatkozott hogy halasszák el a Népszövetség közgyűlésének és tanácsának szeptember 11-re és tizenkettőre összehívott üléseit.

— **Emelkedik az arany ára.** Újabb jelentések szerint a londoni nemesfém-piacon az arany ára unciánként egy és egynegyed fonttal emelkedett. Az arany drágulása a font értékcsökkenésének a következménye.

— **A nemzetközi helyzetre való tekintettel elhalasztották az Astra-ünnepségeket.** Kolozsvárról jelentik: Tudvalevő dolog, hogy a szeptember 9—11-re tervezett nagyszabású Astra-ünnepségekre Ofélsége és a kormány tagjai is ígéretet tettek, hogy lefőnnek és személyes megjelenésükkel emelik az ünnepség fényét. A „Tribuna” jelentése szerint a nemzetközi helyzetre való tekintettel az eredeti programban változás állott be, s a nagyszabású ünnepség elmaradt. Az akadémiai kollégium helyiségében azonban szeptember 10-én a képzőművészeti kiállítás megnyílik épp úgy az egyetemi könyvtárban a könyv- és okmánykiállítás is.

— **Október 8-án bevezetik a téli menetrendet.** Temesvárról jelentik: A vasút az ugynevezett téli menetrendet október 8-ig lépteti életbe. A temesvári vasútigazgatóság menelrendi előadója most utazik Bucuresztibe, hogy a vezérigazgatóságnak bemutassa a hátsági forgalom tervezetét. Az új menetrend értesülésünk szerint nem jelent lényeges változtatásokat az eddigi menetrenden.

— **Október elsőtől kezdődik az egyetemi oktatás!** A közoktatásiügyi miniszterium átiratot küldött a kolozsvári egyetem rektori hivatalához és ebben közli, hogy az egyetemen október 1-én kezdődik a tanítás. A miniszteriumi átirat nyomtatékosan hangsúlyozza, hogy az egyetemi tanárok leköszöbő október 15-én meg kell kezdi előadásait és lefelébb — nagyon indokolt esetben — november 1-ig kaphatnak szabadságot. A miniszterium döntését kifüggesztették az egyetem rektori, dékáni és titkári hivatalaiban, a kolozsvári egyetem tanári karával pedig írásban közölték.

— **Meghalt Hevesi Sándor író, a budapesti Nemzeti Színház volt igazgatója.** Budapestről jelentik: Hevesi Sándor író, a Nemzeti Színház volt igazgatója, a Korvin-koszoru tulajdonosa péntek reggel a Farszanatóriumban 66 éves korában tüdőgyulladás következtében meghalt.

— **Városi tanácsely városi családok altiszteknek.** Hosszu idő óta először történt meg, hogy a városvezetés különleges gondoskodással fordul az iskolaév kezdetén azon városi altisztek felé, akiknek tanköteles gyermekei vannak. A városvezetés úgy határozott, hogy a tanév kezdetén ezeknek az altiszteknek ezer lej iskolasegélyt engedélyez. Ezért a gesztusért az érdekeltek alkalmazottak köszönetüket fejezték ki a város vezetői előtt.

Megint feltalálták a halálsugarat

Budapestről jelentik: Pap László 19 éves szegedi műszerész és Kókay István rádiótechnikus halálsugarépet szerkesztettek. A gép hatótávolsága 800—1000 méter. A kísérletek azonban tovább folynak, hogy a hatótávolságot fokozzák. A készülék aránylag kis erőfeszítéssel dolgozik s már sikerült vele gázt felgyújtani, gyúttacsot robbantani, sőt egy begyújtott gépkocsi-motort megállítani.

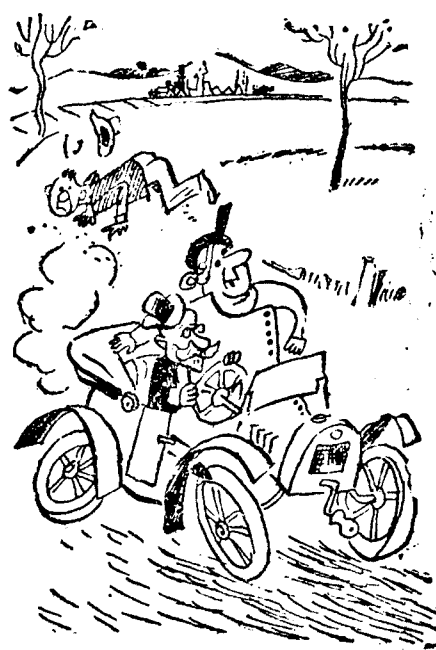
Mint ismeretes, a halálsugarat már sokszor „feltalálták”, de gyakorlatban még egyik találmány sem vált be. Kérdéses, hogy ez a találmány jobb-e a többinél.

— **Házasság.** Wöber Mariánne (Schöndorf) és Georg Schadt (Ujarad) házasságot kötöttek.

Anhaltzer Ágnes és dr. Handel Elemér folyó hó 10-én, vasárnap déli 12 órakor tartják esküvőjüket az aradi neolog zsidótemplomban. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— **A temesvári evangélikus egyház templomszentelési ünnepe.** A temesvári evangélikus egyház ebben az évben ünnepli templomépítésének századik évfordulóját. Erre a kegyeletes ünnepre a templomot a hívek páratlan áldozatkészségével teljesen megújította. Az eddigi javítás alatt állott templom újból való felszentelése e hó 10-én, azaz vasárnap délelőtti 10 órakor történik meg az istentisztelet keretében. A felszentelési szertartást a gyengélkedő Frint Lajos püspök megbízásából Nikodémusz Károly brassói főesperes egyházközségi főjegyző végzi, ki egyúttal a magyaryelvű ünnepi beszédet is tartja. Németül Argay György főesperes fog beszélni. A gyülekezet ezen nevezetes évfordulóról nagyszabású ünnepség keretében készült megemlékezni, erről azonban a mai helyzetre való tekintettel le kellett az egyháznak mondania.

Autós-büszkeség

— **Amáliám, nincs igazad, amikor azt állítod, hogy a mi kocsink egy öreg verki, mert nézd azt a férfit, milyen tisztelettel bámul utánunk.**

Meválasztották az aradi Magyar Népközö ség első kerületének vezetőséét

Tarnóczi Lajos református lelkész az új vezetőség elnöke

Péntek este az Iparos-Otthon nagytermében tartotta meg az aradi Magyar Népközö ség I. kerülete tisztikarválasztó közgyűlését. A gyűlést dr. Vitos Pál nyitotta meg és rövid beszéd után átadta a szót Szentiványi Elemér korelnöknek, akit Macskássy Zoltán váltott fel. Mint korelnök, az ő beleegyezésével tíz tagból álló jelölőbizottság alakult és felőrs tanácskozás után Macskássy Zoltán korelnök nyilvánosságra hozta a jelöltek névsorát, amely a következő: Elnök: Tarnóczi Lajos. Alelnökök: Beleznay István, Hagyó József, Szöcs Didák. Titkár: Kovács György. Pénztáros: Papp Antal. Ellenőrök: Unger Gyula, Veres Zoltán. Választmány: Balázs János, Csenka Gábor, Dénes Béla, Erdődi András, Hegedüs Lajos, Horváth József, Kárpáti Béla, Koncz József, Macskássy Zoltán, Oláh Ferenc, Palágyi Jenő dr., Parecz Béla dr., Parecz György dr., Pánits Pál, Páris Vilmos dr., Szentiványi Elek, Szentiványi Elemér, Szuchy Pál dr., Tóth József és Vitos Pál dr.

A felolvasott neveknel a legteljesebb összhang, megértés és közös akarat nyilvánult meg. A kerület magyarsága minden egyes nevet tapssal fogadott.

A gyűlést az ujonnan megválasztott elnök, Tarnóczi Lajos zárta be, aki további munkára és dolgozniakarára buzdította a kerületet a Magyar Népközö ség keretében.

A Magyar Népközö ség aradvárosi tagozatának megszervezése teljes egészében befejezést nyert. A mai napig kilenc kerület választotta meg tisztikarát, hátra van még két kerület közgyűlése, mely után sor kerülhet a nagy közgyűlés előkészítésére és megtartására.

Szeptember hó 10-én vasárnap délelőtti 10 órakor tartja tisztikar-választó közgyűlést a város II-ik kerülete, amely eddig is a legerősebb támasza volt mindig a magyar ügyeknek. A nagy lélekszámú kerület minden bizonnal példás összetartásban fogja ezúttal is igazolni kiváló képességeit. A közgyűlés az Iparos Otthon nagytermében lesz megtartva, amelyen a másodikk kerület polgárait és polgárőit szívesen látják.

Vasárnap délután Gái külváros magyarsága találkozik 4 órakor a gái Márton-féle vendéglő nagytermében, hogy megválassza a kerület tisztikarát. Mindkét közgyűlésen a szervező bizottság vezetősége is részt vesz.

Hétőn este 9 órakor a közgyűlések befejezése után tart ismét ülést a nagy szervező bizottság az Iparos Otthon nagytermében, hogy előkészítse a városi tagozat közgyűlését. Erre az ülésre a szervező bizottság tagjai külön személyre szóló meghívót kaptak.

— **Hollandia bevezette az élelmiszer-jegeket.** Hol landiában az élelmiszerellátás nehézségeinek kikérülésére péntektől kezdődően bevezették az élelmiszerjegeket.

— **Megszüntették a luxemburgi rádió rendes leadását.** A luxemburgi kormány megszüntette a luxemburgi rádió rendes leadásait. Mostantól kezdve ez az állomás csak a kormány rendelkezéseit és felhívásait fogja közölni.

— **Halálozás.** Özv. Henny Ferenczné szül. Schrodtr Matild, életének 65-ik évében f. hó 8-án elhunyt. Temetése 10-én, vasárnap d. u. 6 órakor lesz a felsőtemető halottascsarnokából.

— **Hárommilliárd frank a francia hadbavonultak hozzátartozóinak segélyezésére.** Párisból jelentik: A francia hivatalos lap rendelkezést közöl, amelynek értelmében hárommilliárd frank rendkívüli hitelt szavaznak meg a mozgósítottak családjai részére.

— **SZABADON VÁSÁROLHATNAK BUZÁT A MEGÁLLAPITOTT ÁRON A KERESKEDELMI MALMOK.** Bucuresztiből jelentik: A nemzetgazdasági miniszterium a kereskedelmi malmok tudomására hozza, hogy ezeknek jogukban áll a törvényben megállapított áron bármilyen mennyiségű búzát vásárolni, akár a termelőkötől közvetlenül, akár pedig a szövetkezetektől.

— **A lakók távozási helyét is fel kell tüntetni a bejelentő lapon.** Bucuresztiből jelentik: A legújabb intézkedések értelmében az ideiglenes tartózkodás ki- és bejelentésére szolgáló 3. számú Fisanál a tulajdonosok és főbérlet kötelesek azt a rovatot is kitölteni, hová távozott a bérlő. A távozás időpontját is köteles megjelölni. Azokat a bérlőket, akik nem hajlandók a tulajdonossal közölni eltávozásuk utáni tartózkodási helyüket, 3000—10.000 leig terjedhető pénzbüntetéssel sújtják. Ugyanezzel a kötelezettséggel jár a 2. számú Fisa kitöltése is a „Megjegyzések” rovatát illetőleg, amelybe az előbbeni lakhelyet kell bejegyezni.

— **Iátékből tüzet okozott a gyermek és bennégett a kigyulladt házban.** Bucuresztiből jelentik: Az ilfovmegeyi Sarulesti községben Gheorghe Trifu gazdálkodó háza kigyulladt és a tűz martaléka lett. Az általános ijedelemben nem gondoltak arra, hogy Trifu hároméves gyermekét a házból kimentessék és a szerencsétlen gyermek elevenen elégett. A tüzet egyébként a gyermek okozta, aki a konyhában gyufával játszott.

Pilótáiskola-avatás a vasárnapi repülő-meeting programmján

Hatalmas érdeklődés nyilvánul meg városzerte a vasárnapi nagyszabású repülőmeeting iránt, amelyt a csálai repülőtéren rendeznek meg. Ez alkalommal avatják fel vasárnap délelőtt a CFR. pilótaiskoláját, amelynek növendékei különböző műtávirányokat végeznek vitorlázó gépekkel. A pilótaiskola felavatása, valamint a repülőműtávirányok után, délelőtt és délután, a LARES kényelmes utas-szállító gépei sétarepülést végeznek a város felett. A repülés díja 200 lei, gyermekek ötven százalékos kedvezményt kapnak. A repülőtérré való belépés teljesen díjtalan. A rendezőbizottság gondoskodott arról, hogy vasárnap egész nap a 6-os számú vonalon közlekedő városi autóbuszok, amelyek a tudószanatóriumig járnak, kivételesen a repülőterig szállítsák a közönséget.

Járművek felülvizsgálása, autóvezetők jelentkezése

A hadtestparancsnokság rendelete értelmében mind azokat a személyautókat, teherautókat, autóbuszokat, autocsizternákat, motorbicikliket, stb., amelyek az aradi rendőrkezesztúrától kapott rendszámot viselnek, ez év szeptember 10-ikén 8 órai kezdettel vizsgálják felül a régi arad-gáji repülőtéren. Így tehát mindazon aradi és aradmegyei gépjárművek tulajdonosai, amelyek rendszámukat az aradi rendőrkezesztúrától kapták, kötelesek járműveikkel az arad-gáji repülőtéren szeptember 10-ikén reggel 8 órakor megjelenni a vegyes bizottság előtt. A gépekkel együtt be kell mutatni a forgalmi igazolványt, a mozgósítás esetére szóló beosztást tanúsító igazolványt a rekvizitációs parancsot, stb. Azon gépek esetében, amelyek jelenleg rekvizitálva vannak, be kell mutatni a vonatkozó bont, jegyzőkönyvet, míg a külföldön levő gépek esetében be kell mutatni azokat az okmányokat, amelyek igazolják, hogy a gép külföldön van. Jelentkezniük kell azon gépek tulajdonosainak is, akik más okból nem tudják gépjárművet bemutatni és ezeknek megfelelő igazoló írást kell magukkal vinniük a városházáról, község-házáról, csendőrségről, stb.

Egyben az érdekeltek tudomására hozzák, hogy az autóvezetők hajtási igazolványainak láttamozása a hadkiegészítő parancsnokságon (Cerc de Recrutare) szeptember 15-ig történik, így tehát a határidőt meghosszabbították. Eddig az időpontig azonban minden autóvezetőnek jelentkeznie kell mert ellenkező esetben hajtási engedélyüket megsemmisítik.

— Ujabb tíz holttestet emeltek ki a Thetis buvárhajóból. Londonból jelentik: Péntek reggel a Thetis tengeralattjáróból újabb tíz holttestet emeltek ki.

— Az aradi katolikus leányiskolák „Veni Sancte”-ja. Szeptember nyolcadikán. Kisboldogasszony napján délelőtt kilenc órakor tartotta meg ünnepélyes „Veni Sancte”-ját az aradi római katolikus leányzsinagógia és elemi-iskola. A „Veni Sancte”-t, amelyen megjelent a zárda teljes tanári kara, Brunner Tibor minorita-rendi szerzetes celebrálta.

Hadiállapot a londoni állatkertben

Londonból jelentik: A londoni állatkert szinte minden kétlábúját és halát az állatorvosok megölték. Csak néhány pótont és rendkívül ritka halat kimélték meg. A vadállatok, mint az oroszlanok életét mindaddig kimélik, amíg megfelelő élelmet tudnak számukra biztosítani. Több rendkívül ritka állatot elszállítottak Londonból.

— A kath. magyar tanonciskola igazgatósága közli, hogy az iskolai beiratkozások szeptember 9-én zárulnak, ezért kéri az érdekelteket, hogy legkésőbb a szombati nap folyamán feltétlenül jelentkezzenek a kath. gimnáziumban, Str. I. Calvin 22. sz.

— Megkezdtek a nagykarolyi papírgyár leszerelését. Már korábban megírtuk, hogy a nagykarolyi papírgyár teljes üzemét a Prahova-völgyébe helyezték át, ahol cellulóze-termelésre rendezkedik be. A közel félezer munkást foglalkoztató gyár szombaton este végleg leállította üzemét és hétfőn megkezdtek a gépek leszerelését. A gépeket az okiráltsági Teleafen községbe szállítják, ahol már épülnek a papírgyár új üzemének falai. Nagykaroly városára súlyos csapást mért egyetlen számottevő ipartelepének elvesztése. Az elbocsájtott munkásoknak nem sok kilátásuk van arra, hogy rövidesen ismét elhelyezkedhetnek.

— A CFR-nyugdíjasok általános egyesületének aradi főnöke (Asociația Generală a Pensionarilor CFR, filiala Arad, Calea Bihorului 11.) értesíti az összes CFR-nyugdíjasokat, akiknek illetményeit a CFR palotájában fizetik, hogy az 1939. évi szeptember havi nyugdíjukat a következők szerint folyósítják: szeptember hó 11-én 8 órától 1-ig, 5 órától 7.30-ig az 1-250. számig, 12-én reggel 8-1-ig, 5-7.30-ig az 250-től 550. számig. Szeptember 13-tól a volt Csanádi-nyugdíjasok vehetik fel illetményeiket 8-1-ig és délután 5-7.30-ig az 1-210-ig.

Kibővítették a vasuti szerelvényeket, hogy a behívottak idejében jelentkezhesse nek

A katonai szolgálatot teljesítő tanítókat a képesítési vizsgák idejére szabadsággalják

Bucurestiből jelentik: (Rador.) A nagyvezérkar közbelépésére a CFR igazgatósága kibővítette a szerelvényeket, hogy a behívottak idejében jelentkezhesse nek. A behívó parancsok bármely állomásról érvényesek az utazásra, de csak addig a helységig, ameddig a behívóparancs szól.

A közoktatásügyi minisztérium közbenjárására a nagyvezérkar engedélyezte, hogy a katonai szolgálatot teljesítő tanítókat képesítési vizsgáik idejére szabadsággalják.

Az igazságügyminiszter körrendeletben erősítette az igazságügyi hatóságokat és felfüggesztette a bírói szabadságolásokat.

A földbérletnek ítéltek az angol királysírok milliósértékű leletét

London. Jellemzően angol történeletről kell gyorsan tudósítást adnom, amely szorosán összefügg a nemrég felfedezett királysír lelettel. Néhány nappal ezelőtt hírt adtam arról, hogy Sutton mellett több mint ezernégyszáz esztendőös királysírt fedeztek fel a régészek. Ebben a sírban csodálatosan szép és épségben maradt iparművészeti remekek voltak, amelyek úgy is mint mesterművek, úgy is mint arany értékű tárgyak, szinte a legutóbbi egyiptomi királysír kincseivel voltak egyenlők.

A felbecsülhetetlen értékű leleteket azonnal a British Muzeumba szállították, ahol a szakértők megvizsgálták és csodálatától túlfutott, áradozó jelentést írtak róluk. A tudomány, a régészet, valamint a művészet szempontjából eddig rendjén volna a dolog. Hátramaradt azonban egy nagyon fogas kérdés, hogy ezek a felbecsülhetetlen kincsek vajon kit illetnek meg? A kincstárt, a megtalálót, — vagy a telektulajdonost?

Ki legyen a kincs?

Egy régi angol törvény értelmében helyi bizottság alakult, hogy ezt a nagyjelentőségű vitát eldöntse. Tizennégy ember ült össze egy kis fabódében. Suttonban. A bizottság tagjai között ott volt a földbirtokos, a község fűszerese, továbbá egy tábornok, azután egy golfklubnak a titkára. A bizottság elnöke a koronaügyész volt.

Ez a tizennégy ember meghallgatta a történeteket, a jogi szakértőket. Alapos művészeti és kultúrtörténeti előadásokban volt részük. Végül döntöttek.

Az immár világhírű kincseket kendővel letakart billiárdasztalon állították ki. Mögöttük ült a bizottság és valamennyiüket erős rendőrkordon ővezte. Nemcsoda, eszmei értékben óriási értékű kincs volt ebben a fabódében felhalmozva.

Először Mr. Phillips archeológus mondta el szakvéleményét, hogy miként került a kincs a szántóföldre.

— Legjobb tudomásom szerint — mondta többek között — valamelyik királyi család tagját temették itt el, — mégpedig eredeti módon. A fenszerpartról a Deben-folyón felhozják egy körülbelül harmincméter hosszú, három és fél méter széles, hat és fél méter mélységű bányát. Ebbe tették be a halottat a túlvilági életre szánt fegyvereivel és háztartási eszközeivel egyetemben. Favágók és ácsok nagyon nehéz és hosszú ideig tartó munkája után tudták a hajót a vízből kiemelni és a felfedezési helyig csusztatni. Itt ismét az akkori primitív nép szerszámjához mérten hatalmas földmunkát kellett elvégezniük, hogy a megfelelő mélységű sirt megássák és az alapfalakat megépítsék.

— Kétségtelen az, hogy az itt talált kincseket nem arra szánták, hogy valamelyik élő ember megtalálja, vagy az akkor még nem is sejtett múzeumok egyikébe kiállítsák.

Salamoni ítélet

Ezt a véleményt a bizottság tagjai komoly fejbólintással vették tudomásul. Azonban meggyeztek abban, hogy némi eltérés van a temetkezési hiedelmek és az ezeröttszáz év utáni valóság között. Az elhalt királyi családnak semmiféle rokonságát nem lehet kimutatni, tehát örökösök nincsenek. A kincsek pedig itt állnak a szemük előtt, a billiárdasztalon. Nekik nem a régi felfogás értelmében kell döntenie nek, hanem a mai Angliában uralkodó jogrend szerint. Ez pedig tisztázni akarja, hogy a mérhetetlen értékű kincsek kinek a tulajdonába menjenek át?

Hosszas tanácskozások és az idevágó törvény-szakok meghallgatása után a bizottság „Salamoni ítéletet” hozott. Ugy döntöttek, hogy a talált kin-

csekhez se a British Muzeumnak, se az angol kincstárnak, se a föld tulajdonosának nincsen semmi köze, — az a bérlet illeti. Érdekes, hogy az ítélet kimondásakor a föld tulajdonosa szintén a bérlet pártjára állott. Pedig nem csekély értékről volt szó. A szerencsés bérlet, aki úgy jutott ehhez a tömegtelen vagyonhoz, mint egy egyszerű parasztember, akinek a földjén véletlenül petroleumforrást találtak, — egy szerény angol hölgy, Frank Pretty nek hívják. Amikor megkérdezték, hogy mit akar a lelettel csinálni, azt mondta, hogy még gondolkodik felette.

— De valószínű, — jegyezte meg — hogy a jogi eljárások után odakerülnek majd, ahova valók, a British Muzeumba . . .

Persze, arról nem nyilatkozott, vajon pénzért kapja meg a világhírű muzeum ezt a nagyfontosságú leletet, vagy ajándékképpen. Valószínűleg a közéletben lesz a megoldás. Nem túlságos nagy áron, majdnem ajándékképpen adja majd el a leletet, amelyet közel másfél évezreddel ezelőtt a látatlanba ajándékoztak neki rég elhalt emberek, — nagy ceremóniák közepette. (B.)

„MILWAUKEE“

utazások tökéletes üdülést és sok örömet nyújtanak

Földközi

tengeri utazások:

Szept. 19-től okt. 3-ig.

Október 6-tól október 31-ig.

Valutáris nehézségek nincsenek

Mindig jól utazik a

Hamburg-Amerika-Linie

hajóin.

Felvilágosítások és prospektusok

Hamburg-Amerika Linie

képviselőtől

Künstler Utazási Iroda

ARAD, Bul. Regina Maria 24. Tel. 10-86.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

ANGEL gyógyszerész. Piata Catedralei 16.
OMESCU gyógyszerész. Bulev. Reg. Maria 16
KESZTENBAUM gyógyszerész. Strada Mărăsești 68.

Egy év Arad ügyvitelének élen

A városépítési munkaterv folytatását jelentette be Vlad Alexandru tábornok, polgármester

Ünnepélyes külsőségek között emlékeztek meg a városvezetőség működésének első évfordulójáról

Most egy éve, 1938. szeptemberében lépett hivatalába Aradváros új vezetősége, amelyet az ország közigazgatási újjászervezése során állítottak a város élére. Ezt az évfordulót a város tisztviselői kara és a város vezetősége ünnepélyes keretek között méltatta. Szeptember 8-án délelőtt hálaadó istentisztelet volt, majd a tisztviselői kar a város háza anyakönyvi hivatalának nagytermébe vonult, ahol azután Vlad Alexandru tábornok-polgármester beszédet intézett az egybegyűltekhez.

— Nihil sine Deo — semmi Isten nélkül — kezdte beszédét a polgármester, aki röviden vázolta, milyen nagyfontosságú volt Aradváros közigazgatási szempontjából az elmúlt esztendő, mert egy év a közigazgatásban sokszorosan többet jelent, mint a magán-, vagy a gazdasági életben.

Megemlékezett arról is a polgármester, hogy milyen nehéz feladat hárult az új városvezetőségre, mert a multban rendkívül elhanyagolták a városi közigazgatás ügyvitelét. Hangsúlyozta, hogy nem kíván a multba visszapillantva gáncsoskodni, nem akar senkit megsérteni, mint ahogy nem vágyik személyi dicséretre sem. Azonban — folytatja —

öndicséret nélkül megállapítható, hogy az egy év eredményes munkával telt el.

Sorra vette a tábornok-polgármester az egyes szolgálatakat és a felsorolást a személyzeti ügyosztállyal kezdte. Elmondotta, mennyire elhanyagolt állapotban találták ezt a fontos városi szervet, amelyet azután alapvető módon átszervezték. Köszönetet mondott a polgármester két munkatársának: Bejan Romulus dr. és Riscuța Moise alezredes helyettes-polgármestereknek, akik mindenben hozzájárultak ahhoz, hogy a forony alatt új élet kezdődött, új lendület hajtotta át a munkát. Kitért arra, hogy semmi kifogása azon közhit ellen, mintha Bejan Romulus dr. alpolgármester lenne a város vezető polgármester. A város első polgármester munkája megkívánja, hogy ne álljon állandó és közvetlen érintkezésben a közönséggel, ez a feladat a vezérkarrá hárul és ez ellen neki már csak azért sem lehet kifogása, mert másképp nem is lehet eredményes munkát végezni. Rámutatott arra is, hogy ha előre nem látott körülmények miatt kénytelen lenne megválni hivatalától, amit különben még a kinevezésének további ideje alatt is vezetni óhajtott, helyettese, illetve utóda Bejan Romulus dr. és ha ugyancsak előre nem látott okok miatt

további utódról lenne szó, ez az utód Riscuța Moise alpolgármester.

A gazdasági ügyosztály tevékenységének ismertetésénél elismerő szavakkal emlékezett meg Rațiu Alexandru szolgálati főnökről, aki hathatósan hozzájárult, hogy ebből az elhanyagolt és állandó kiadási többlettel dolgozó ügyosztályból ki-tünően jövedelmező városi szolgálatot fejleszthetnek.

Megemlékezett a polgármester a sajtó szerepéről is és kérte a közvélemény képviselőit, hogy jóindulatúan és azzal a szeretettel kezeljék a városi közügyeket, amellyel a városvezetőség az ügyvitelt irányítja. Kiemelte, hogy senkitől sem lehet hibátlan munkát várni, ezért a városvezetőség tevékenységét sem szabad rendkívüli követelményekkel bírálni. Működése során a polgármester bizonyos körülmények között a jóakarát hiányát is megállapíthatta a közügyek bírálatánál, ami azonban nem jelenti azt, hogy a jövőben ne számítana a városvezetőség a tárgyilagos sajtó támogatására.

Elmondotta, hogy Érdekes bejelentést tett a polgármester, amikor a lebontott nyári színház helyén fiúiskola épül, aminek tervét jóvá is hagyták.

Kitért ezután Vlad Alexandru tábornok-polgármester a műszaki ügyosztály átszervezésére, a megindított nagyszabású közmunkák ismertetésére, amelyek költségeinek fedezésére 36 milliót irányoztak elő. Ezután hozta nyilvánosságra a polgármester azt a tényt is, hogy

az új városi színház igenis települ és a város háza és Crisnău-ucca közötti szakaszon lévő park mögött a Regele Ferdinand-ut közepén nyer elhelyezést.

Végül ismét a tisztviselőkhöz fordult a polgármester és további szorgalmas munkát kért tőlük a város és a maguk érdekében.

A város házában rendezett ünnepség után közömbös volt, amelyen a városvezetőség és a tisztviselőkaron kívül megjelent Stinghe Dumitru ezredes, Aradmegye prefektusa is. A tisztviselők névében Lazar Vasile dr. városi vezértitkár üdvözölte meleg szavakkal a polgármestert és az alpolgármestereket, majd Vlad Alexandru tábornok kedélyes hangon beszédben válaszolt, amelynek során üdvözölte a megjelent prefektust és ismételtén kijelentette, hogy tovább folytatja a város érdekeit szolgáló építőmunkát.

Az orosz nemzetvédelmi népbiztos katonai intézkedései

Moszkva. Moszkvai lapok közlik Vorosilov nemzetvédelmi népbiztosnak rendeletét, amely fegyverbe hívja az 1919. évi és az 1918. évi korosztály felét szeptember 15 és október 15-ike között. Hasonlóképpen behívják régebbi korosztályokat is és pedig az 1920-as és az 1921-es korosztályokat. Hazaküldik a három évre 1936-ban és a két évre 1937-ben behívott korosztályokat, akiknek leszerelése december elsején történik meg. A rendelet leszögezi, hogy az aktív katonai szolgálatot teljesítő csapatok közül, azokat, amelyek Leningrádban, Kijevben, Moszkvában és Kalinlnben teljesítenek szolgálatot, később küldik haza, amikor az európai események lecsendesednek.

A kisebbségi miniszter megígérte, hogy rendezik a kisebbségi lelkészek államsegélyét

A magyar gyermekek is belépnek az országörök szervezetébe — Ilés Gyula dr. Sidorovici országörparancsnoknál — Mi lesz a református iskolák nyilvánossági jogával?

Kolozsvár. Jelentettük, hogy Ilés Gyula dr. és Laár Ferenc ref. egyházi tanácsosok a fővárosba utaztak, hogy illetékes kormánytényezőkkel különböző iskolai és egyházi kérdéseket tárgyaljanak meg. A két egyházi tanácsos a fővárosban Silviu Dragomir dr. kisebbségi minisztert, Petre Sidorovici országörparancsnokot keresték fel s az időszzerű kérdéseket és a szőnyegen fekvő kisebbségi sérelmeket tárták eléjük.

A két egyházi tanácsos az elmúlt nap vis szaérkezett Kolozsvárra. Ilés Gyula dr. bucu-restii utja alkalmával nyilatkozatot adott lapunknak és ennek során többek között a következőket közölte:

— Sidorovici országörparancsnokot azért kerestük fel, hogy megtárgyaljuk vele a ma-

gvar tanintézetek növendékeinek az országör-szervezetbe történő bekapcsolódását. Egy új rendelet ugyanis előírja, hogy az országör szervezetbe a kisebbségi tanulók is kötelesek belépni. Ezt a kérdést felvetettük a nemzetnevelésügyi miniszter előtt is.

— Ebben a kérdésben is tárgyalunk a nemzetnevelésügyi miniszterrel és Silviu Dragomir dr.-ral. Ujabb ígéretet kaptunk, hogy a kisebbségi lelkészek segélyügyét rendezik. Megígérték a nyilvánossági joguktól megfosztott iskolák helyzetének felülvizsgálását is.

Az utóbbi kérdés rendezése ugyanis első-rangu érdeke a kisebbségi oktatásnak. A református elemi iskoláknál például az a helyzet, hogy az iskolák 67 százalékának van csak nyilvánossági joga.

A Vörös Kereszt felhívása

Bucuresti. A romániai Vörös Kereszt-szervezet, amely közel hetvenöt esztendeje működik, emberséges és hasznos munkája közben az ország különböző társadalmi rétegeinek segítségére támaszkodott. Akárhányszor fordult erkölcsi, vagy anyagi segítségért a társadalomhoz, szegény és gazdag egyaránt sietett adományával hozzájárulni a szervezet szükségleteihez. A Vörös Kereszt háboru-alatti és békebeli működése mutatja, mennyire fontos ez a szervezet úgy az állam, mint a nagyközönség szempontjából. A nehéz napokban a Vörös Kereszt-szolgálat csodálatos összekötő eszközt jelent az állam és a lakosság között.

A Vörös Kereszt-szervezet jó hírre, mely az állam és a nagyközönség előtt is fennáll, bizonyítja, hogy az a pénz, melyet a szervezetnek adnak, üdvös célokat szolgál és a Vörös Kereszt vezetői saját anyagi áldozatuk árán is szolgálják a közérdekeket. Számos példával igazolhatják ezt azok, akik háboru, vagy béke idején élvezhették a Vörös Kereszt jótéteményeit.

A mindinkább növekvő szükségletekkel szemben azonban a szervezet tagjai kevesen vannak ahhoz, hogy fedezni tudják az összes szükségleteket. Az ország lakossága nem érdeklődik eléggé, hogy pénzádománnyal, vagy munka-hozzájárulással fedezze a szervezet szükségleteit. Más országokban a lakosságnak szinte negyedrésze tagja a Vörös Kereszt-szervezetnek és mindenki lehetőségéhez kepest járul hozzá a szervezet fennartásához, míg nálunk a lakosságnak alig kétezreléke tagja a szervezetnek.

A nehéz napok ismét fenyegetnek. El kell készülnünk a védekezésre és ellenállásra. A Vörös Kereszt-szervezet jelentősége most nagyobb, mint valaha, ezért felhívás, inézzünk az ország egész lakosságához, hogy adományaival járuljon hozzá a szervezet tehertereleihez.

Aki a Vörös Kereszten segít, önmagán és hozzátartozóin segít, mert a Vörös Kereszt célja az, hogy minél elviselhetőbbé tegye a jövő nehézségeit. Bármilyen áldozat nem túl nagy, amit a Vörös Keresztnek hoznak.

Felhívjuk ezért mindenki figyelmét, siessen adományával hozzájárulni a Vörös Kereszt tehertereleihez.

A Vörös Kereszt közli, hogy az alapszabályok értelmében a szervezetnek háromféle tagjai vannak:

1. Rendes tagok, akik évente több, mint 5 ezer leivel járulnak hozzá a szükségletekhez.
2. Adományozó tag, aki egyszerre legalább 1000 leit adományoz a szervezet céljaira, vagy valamilyen jelentős szolgálatoat teljesít.
3. Pártoló tag, aki legalább 500 leit ad egyszerre.

Az adományozók nevét bejegyzik az egyesület anyakönyvébe.

Kedvezményes utazás

New-Yorkba

a világkiállítás alkalmából

HOLLAND-AMERIKA LINIE

KÉNYELMES ÚJ HAJÓIVAL,
ugyszintén rendszeres utazások

Canadába

Középamerikába

Ausztráliába

Délamerikába

Afrikába és Keletre

Beiratkozások, információk és
prospektusok

ORT. utazási irodáiban:

ARAD, Bulev. Regele Ferdinand No. 9.
Telefon 21-77.

BUCURESTI, Calea Victoriei 70. et. I.
Tel. 4.41.65.

A háztulajdonosok sa'át költségükre tartoznak megszervezni a légvédelmet

Tudnivalók az őszi gyakorlatokról

Bucurestiből jelentik: A légügyi és tengerészeti miniszterium közli: A Hivatalos Lapban március 6-án megjelent 55. számú törvény 13-ik szakasza értelmében az összes hatóságok, intézmények és mindenfajta vállalatok, a tömbházak nyilvános helyiségek és az ingatlanulajdonosok kötelesek saját költségükön beszervezni a passzív védelmet. A miniszterium felszólítja mindazokat, akikre a törvény előírásai vonatkoznak, hogy lássanak hozzá a szükséges intézkedésekhez anélkül, hogy a törvény szigorának alkalmazására várnának. A miniszterium szervei már meg is kezdték a kihágási jegyzőkönyvek felvételét.

Az aradi és aradmegyei állami tantestület új beosztása

Aradmegyében szeptember 1-re a tantestületben a következő elemiskolái áthelyezések történtek:

Városi iskolák: Gadea Ioan a 7-es számú aradi állami elemi iskolából az 1-es számúba lett át helyezve, Dublea helyébe, felesége mellé. Bala Marin az aradi 22-esből a 3-as számhoz a nyugdíjazott Lugojan helyébe. Dogaru Eugenia a 12-esből a 8-asba, Dogaru C. helyére. Pantos Viorica Felsőzsimándról a 24-es tomusiba. Tomus Maria a 24-es aradiból a 13-as aradiba, Dordia Felicia Bonchidáról a 26-os bagadiba. Ponta István az 5-ös aradiból a 22-es aradiba, Bala M. helyére. Solutiu Ioana Rostocból a 6-os aradiba, L. Popescu helyére. Sadoveanu Olga a bucaresti-i 42-esből a 10-es aradiba, Igrisan helyére; Lugojan Virgil az aradi 3-asból a 8-asba, Mladin helyére. Marian Hortensia az aradi 19-esből a 12-esbe, Dogaru E. helyére. Precupas Gheorghe Nagylakról a 7-es aradiba, Gadia helyére. Popescu Atanasia az aradi 3-asból a 27-esbe, Tapaloaga helyére. Bala Aurelia a 22-es aradiból a 3-asba, Popescu A. helyére. Motiu Silvia Ciumeghi Bichorból az aradi 22-esbe Bala A. helyére. Homescu Vasile Ghierből az aradi 12-esbe, Blagaila helyére. Luga Elisabeta Felsővisóról az aradi 19-esbe Marian H. helyére. Tecsa Veronica a lupényi 3-asból az aradi 5-ösbe, Ponta helyére. Livia Mocanu Sasariból az aradi 26-osba, Marinescu helyére.

Falusi elemi iskolák: Lorint Petru Satul Rauból Gurahontra, Uglis helyére. Iov Maria Firiteazból Adestibe, Corbu helyére. Braitu Constantina Berindiából Butvinba, Paguba E. helyére. Bein-san Gheorghe Butyiból Berindiara, Braitu helyére. Popescu Letitia a 6-os aradiból Kürtösre, Radulescu helyére. Paguba Elisabeta Butyiból Diecibe, Galdau helyére. Titeu Sofia Dubesti Severinből Taucra, Jucov Z. helyére. Bucalan Ioan Borsta Rotundáról Hodosra, Pop O. helyére. Rozojina Emilia Reniből Borosionőre, Rosu helyére. Cilan Silvia Bokszegeiről Morodiára, Barbuceanu Gheorghe Sebesről Menyházára, Dragan helyére. Ruicu Sofia Selegeniből Nagylakra, P. Faur helyére. Ghicin Iulian Iratosról Nagylakra, Precupas helyére. Polis Gheorghe Lunestiből Pantokára, Oradan Elena Sintea Mareből Pécskára, Rosu S. helyére. Neamtu Sofia Zimbruról Fostocira, Solutiu helyére. Luca Aurel Baiaról Soborsinba Pacurariu helyére. Jurcau Petru Ötvenesről Felsőzsimándra, Popescu C. helyére. Jurcau Elena Pauseniből Felsőzsimándra Pantos V. helyére. Secu Florea Gurbaról Felsőzsimándra, Serban helyére. Bozga Anisia Bozies Somesről Sebesre, Barbuceanu helyére. Iva Cornelia Halmágyacsucsról Sebesre, Siebic helyére. Turuc Florica Sarbibról Halmágyacsucra, Iva helyére. Popescu Sever Fundul Moldoveiről Utrisisre, Jurcau helyére. Obreja Golcea, Margareta Andrei Sagunáról Zimándufalura, Gombos helyére. Bendea Florica Zarándról, Andrei Sagunara Obreja helyére. Luca Valeria Bokszegeiről Zarándra, Bendea helyére. Manghera V. Apatelekről Magvarpécskára, G. Ciorogariu helyére. Redis Florica Bihorról Sintea Mareba, Oradan helyére. Farcas Elisabeta Tisaról Gurbara, Secu helyére. Pavel Ilaris Dudról, Ghierbe Homescu helyére.

Városi kisdudóvók: Stavril Cleonatra a 16-os aradiból a 4-esbe Barna helyére. Maldov Nadeida a 15-ös aradiból az 5-ösbe, Tomosoiu helyére.

Falusi kisdudóvók: Stafiescu Gratiana Sanandreiéről Pankotára, Marcovici helyére.

SPORT KÖZLÖNY

Érdekes mérkőzések szerepelnek a kerületi bajnokság második fordulóján

Részletes biróküldés

A kerületi elsőosztályú bajnokságban vasárnap kerül lebonyolításra a második bajnoki forduló, amelyen rendkívül érdekes összecsapások várhatók.

Délelőtt két mérkőzés kerül lejátszásra: az Astra az Egyetértést, az ATE pedig a Gaianát látja vendégül és mindkét küzdelem nyitnak ígérkezik. A délutáni mérkőzések során a Banatul, Titanus, Unirea és AAC pályákon kerül lebonyolításra egy-egy meccs és míg az AAC és Olimpia esélyesként indul a Banatul, illetve Transilvania elleni küzdelemben, addig a Tricolor—Crisana, valamint Unirea—Titanus mérkőzések nagy ponttharcot ígérnek.

Az elsőosztályú mérkőzéseken kívül hat ifjúsági bajnoki mérkőzést játszanak le a csapatok és a részletes biróküldést alább adjuk:

KER. I. OSZT.:

Banatul—AAC, Banatul pálya 16.30 órakor, biró Polareczky, határbirók: Karlich és Herteg.
ATE—Gaiana, Gloria-pálya 10.30 órakor, biró Darázs, határbirók: Weinberger és Lesnic.
Tricolor—Crisana, Titanus-pálya 16.30 óra-

kor, biró Pálffy, határbirók: Pfeiffer és Reinhardt, Olimpia—Transilvania, AAC-pálya 17.00 óra-
kor, biró Burdan, határbirók: Kradigaty és Schneider.

Egyetértés—Astra, Astra-pálya 10 órakor, biró Oprita, határbirók: Gábor és Vartaci.

Unirea—Titanus, Unirea-pálya 17 órakor, biró Höhn, határbirók: Barbu és Jakab.

IFJ. BAJNOKSÁG:

Gloria—AAC, Gloria-pálya 14.30 órakor, biró Adamovici.

Crisana—Titanus, Titanus-pálya 10.30 órakor biró Barta.

Tricolor—ATE, Titanus-pálya 14.45 órakor, biró Pfeiffer.

AMTE—Transilvania, AAC-pálya 15 órakor, biró Chiral.

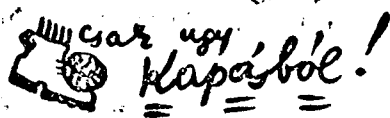
Olimpia—Unirea, Olimpia-pálya 10 órakor, biró Goicea.

Hakoah—Egyetértés, AAC-pálya 9 órakor, biró Macian.

Gabriel Marinescu közbenjár a hadgyakorlatra behívott labdarúgók érdekében

— Nem halasztják el a nemzeti bajnokság mérkőzéseit —

Bucuresti. Olyan hírek terjedtek el, hogy számos A) és B) ligás csapat játékosainak hadgyakorlatra való bevonulása miatt a nemzeti bajnokság mérkőzései halasztást szenvednek. Ezt a hírt az egyik bucaresti-i sportlap megcáfolja és közli, hogy Gabriel Marinescu belügyi alminiszter, az FRFA elnöke közbenjár az A) és B) ligás egyesületek hadgyakorlatra behívott játékosai érdekében, nehogy a bajnoki mérkőzések fennakadást szenvedjenek.

Különleges futóversenyt rendeztek Oregonban. Az ottani atléta egyesület száz méteres sliktutást rendezett egy lankás hegyoldalon. A győztes az lett, akinek a lefelé és felfelé való futásban a legjobb volt a középideje. A győztes — egy a sok Johnson közül — 11.3-as középidejét ért el. Ideje lefelé 7.8, felfelé 14.8 volt.

Visszavonhatatlanul szeptember 9. és 10-ikén tartják meg az országos atlétikai bajnokságokat. Eddig több mint 400 (!) atléta nevezett be. Így az 5000 méteren 22 atléta indul.

Az angol futballszövetségben mozgalom indult meg a vasárnapi játék érdekében. Sokan azt állítják, hogy a viszonyok megváltoztak és semmi akadály sem lehet már annak, hogy vasárnap játszák a futballmérkőzéseket.

Varjassy játszik vasárnap a Juventusban

Bucuresti. A szeptember 14-iki bajnoki fordulóból vasárnap egyetlen bajnoki mérkőzés kerül lebonyolításra: Bucurestiben a Juventus a Sp. Studentesc csapatával méri össze erejét. A Juventusban — az egyik Bucuresti-i sportlap híradása szerint — a Gloria Varjassy-ja is játszik és a Juventus a következő összeállításban áll ki:

Endrefi — Dragomirescu, Varjassy — Gorgorin, Klein, Brandabura — Oana, Simkó, Dumareanu, Palmer, Naciu.

O Az AAC csapata nyerte a törpebajnokságot. AAC—Gloria 2:1 (1:1). Szép játék után megérdemelten győzött az AAC. Biró: Polareczky. A végleges táblázat a következő:

1. AAC	9 8 1 — 42 2 17
2. Gloria	9 6 2 1 30 5 14
3. AMTE	9 6 2 1 19 1 14

O A magyar vízilólabajnokság győztese ez évben is az UTE csapata lett, melynek sorrendben ez már a tizedik bajnoksága, ami páratlanul áll a világon.

TEKESPORT

Egy héttel tolódtak el a csapatbajnoki mérkőzések

Mint két nap előtt megírtuk, a közbejött technikai akadályok miatt a teke-csapatbajnoki mérkőzések lebonyolítása szünetet tartani kénytelen. Mint illetékes helyről értesítene, a csapatbajnoki mérkőzések szünetelése egy hetes lesz és a jövő vasárnap, szeptember 17.-én már tovább folytatódna a sorsolás sorrendjében, mely mindössze tehát egy héti etolódást jelent.

Vasárnapi tekeprogram. Az elmúlt vasárnap district választások nyomán jelentkezett passzív rezisztencia csak néhány napig érezte hatását, mely a szépen fejlődő tekesportunkban pillanatnyi megállást eredményezett. A tekézők lendülete nem ismer megporpanást, ezt mutatja az egyesületek vezetőinek határozata, amely szerint a választás eredményének hitelesítéséig sem akar kényszerpihenőt tartani és vasárnapra már, ha nem is bajnoki küzdelemben, de barátságos mérkőzések keretében hódó tovább kedvenc sportjának. Mindössze két egyesület marad tétlen vasárnap, míg a többi öt érdekes programot bonyolít le és igyekszik versenyjátékosainak formáját tovább fejleszteni. A Prieteni és Tricolor, a Prieteni-pályán délelőtt 11 órakor első csapatuk részére tartanak barátságos tréningmérkőzést, ugyanekkor a Tricolor-pályán a két egyesület B) csapata mérkőzik. Az AAC saját versenypályáján délután 4 órai kezdettel a Fortuna és Metalurgistul csapatait látja vendégül körmérkőzés keretében, melyben mindenik csapat, mindenik csapattal játszik. Szombat este 8.30-kor pedig az AAC és Metalurgistul B) csapatai méri össze az erejüket. A tekézők, mint látjuk nem engedik magukat eljemetni és a sportpolitikán túl, az élősport katonái maradnak.

A Metalurgistul egyéni háziversenyét a jövő szombaton este és vasárnap rendez meg, mikor a csapatbajnokságban erővesztett lévén, amúgy sincsenek játékosai foglalkoztatva.

Az AAC hölgycsapatának megszervezését Macian Miklósról, a népszerű csapatkapitányára bízta az egyesület, ki már is szorgosan foglalkozik a nagyszámban jelentkező hölgytekézőkkel, kiknek edzése minden szerdán, este 8 órakor kezdődnek.

Téli pályabérlet az AAC-pályán. A közeledő téli szezonra való tekintettel az AAC felhívja az érdeklődőket, hogy téli pályabérlet létesítése céljából már most jelentsék be igényeiket, mert később a beérkező megkereséseknek esetleg nem fog tudni eleget tenni. A pályaigényléseket naponta az esti órákban Macian Miklós csapatkapitányánál lehet bejelenteni.

Az Infrairea egyéni versenyt rendez vasárnap a Nagy Béla vendéglőben lévő versenypályáján.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az aradi Mezőgazdasági Kamara tervezete az állatkivitel fokozása érdekében

Az aradmegyei állattenyésztés kérdésével behatóan foglalkozik az aradi mezőgazdasági kamara öt éves terve, amelyről már több ízben is megemlékeztünk. A tervezet mindenekelőtt azt kívánja megállapítani, hogy melyek azok az állatfajták, amelyekben visszaesés és melyek azok, amelyekben szaporodás volt tapasztalható. A kamara kimutatása szerint Arad megyében 1934-ben 60.535 ló volt, 1938-ban csak 48.008, szarvasmarha 1934-ben 3996, 1938-ban 65.197, juh 1934-ben 71.873, 1938-ban 114.692, sertés 1934-ben 106.953, 1938-ban 132.753 darab. Arad megye állatkivitele a kamara kimutatása szerint az utóbbi öt évben a következőképpen alakult: ló kivitel 1934-ben 243, 1938-ban

396, szarvasmarha 1934-ben 1635, 1938-ban 352, sertés 1934-ben 7957, 1938-ban 131.264, friss hus 1934-ben 7954 kiló, 1938-ban 264.059 kiló. Gondoskodnak arról, hogy az eddiginél jelentősebb területeken ültessenek lucernát, lóherét és egyéb takarmányokat. A baromfitenyésztés is szép jövedelmet biztosít és mivel a kivitel fokozható, arra is nagyobb gondot fordítanak a jövőben és főképpen a Plymouth és Rhode Island fajtákat igyekeznek terjeszteni. Fokozott figyelmet szentelnek majd a haltenyésztésnek és ezért mesterséges halastavakat rendeznek be. Az aradmegyei Honctón egyébként a kamara már rákfenyészetet létesített.

A szatmármegyei gyümölcstermelők visszakérlik a pálinkafőzés jogát

Mint ismeretes, Szatmármegyében miniszteri rendelet megtiltotta a kisüstön való pálinkafőzést. Emiatt a gyümölcstermelő gazdák részéről számos panasz érkezett be a szatmári mezőgazdasági kamarához. Végül is a kamara magáévá tette a gazdák panaszát és megkereste a mezőgazdasági minisztériumot, hogy a tilító rendelkezést sürgősen függessze fel. A mezőgazdasági kamara ugyanis rámutatott arra, hogy Szatmármegyében rengeteg rothadásnak induló pálinkafőzésre alkalmas gyümölcs halmozódott fel és igen sok a beérés előtt lehullott ferges gyümölcs is, amelyet semmire sem lehet felhasználni, hogyha az üstököt nem helyezik ismét működésbe. Ugyanebben az ügyben Grigore Bârlea szatmármegyei képviselő is megígérte közbenjárását.

— Megélnékül a bucuresti-i tőzsde. Bucuresti. Az Argus jelentése szerint a tőzsde tegnap élénkebb volt, mint az elmúlt napokban. Tegnap egyébként ismét megkezdődött a kivitel és nagyobb szállítványokat raktak hajóra a dunai kikötőkben. A behozatali kereskedőknek súlyos nehézségekkel kell megküzdniük, a szállításokban beállott bizonytalanságok miatt. Igen súlyosan érinti őket a semleges államok eladójának az állásnontia, hogy mindaddig nem szállítják az árut, míg ellenértékét kézhez nem kapták. A behozatali kereskedők készek előre fizetni, de biztosítékot kérnek arra, hogy az áru tényleg meg is érkezik.

— Félmillió lelei támogatja a kormány a szilvaiv fűzést. A földművelésügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések arról számolnak be, hogy Hunyad, Beszterce-Naszód, Máramaros, Krassó-Szörény megyékben és Nagybánya környékén igen bő szilvatermés van, amelynek értékesítésére alig nyílik kilátás. A szilva ára ezeken a vidékeken alig 50 bani kilonként. A földművelésügyi minisztérium most félmillió leit utalt ki annak elősegítése érdekében, hogy a gazdák a szilvából azt főzhessenek, amelynek kereskedelmi értékesítése talán valamivel könnyebb lesz.

— Csak készpénz-üzleteket bonyolítanak le a belföldi piacon. A nemzetközi események kihatásaként a belföldi piacon csak készpénz-üzleteket bonyolítanak le, ami bizonyos pénzühiányt idézett elő.

— Kilencvenmillió leles kölcsönt kapott a zernesti papírgyár. Bucuresti. A Societate Nationale de Credit Industrial pénzühiányt kilencvenmillió lei kölcsönt adott a zernesti papírgyárnak és kezességképpen bekebelezte a gyárat.

Tisztázzuk a kérdést:

MUNKAADÓ. Az említett esetben Ön köteles hadgyakorlatra behívott tisztviselőjének fél fizetését folyósítani, még abban az esetben is ha ez 30 napnál tovább teljesít katonai szolgálatot, tekintettel arra, hogy tisztviselője több mint két éve áll vállalat szolgálatában és nő. Ugyancsak kötelező a fél fizetés folyósítása azon nőtlen tisztviselők esetében is, akik több mint két éve vannak a vállalatnál és családi kötelezettségeik vannak. A hadgyakorlat befejezése után tisztviselőjét az eddig élvezett jogokkal vissza kell vevye állásába.

— A vagonhiány megakadályozza a buzaszállítást. A marosmegyei buza felvásárlással foglalkozó „Solidaritatea” szövetkezet az utóbbi napokban alig vásárol, mivel raktárai teljesen megteltek. A szövetkezet egyébként illetékes helyen lépéseket tett, hogy bocsásson vasuti kocsikat rendelkezésére a felhalmozott buza mennyiség szállítására. Erre ígéretet is kaptak és ha a kocsik megérkeznek és a raktárak kiürítése megkezdődik, újból megindul a buzavásárlás.

— A nagyhankok helyzete. A félelmi bankmérlegek áttekinthető képet nyújtanak a pénzühiány helyzetéről. Az ország 18 vezető bankja, amelyek alaptőkéje legalább 60 millió lei, 1939 június 30-án 3750 millió lei készpénzzel és bankári követeléssel rendelkezett, az 1938. december 31-iki 5110 millió leiel szemben. A kereskedelmi váltótárca ezzel szemben 3225 millió leiről 3486 millió leire emelkedett, a visszlezámitolási hitelek 1905 millió leiről 2396 millióra ugrottak fel. A betétállomány 4098 millióról 3505 millióra csökkent, míg a hitelezők számlája majdnem változatlan: 11.763 millióról mindössze 11.375 millióra mérséklődött.

Nehézségekbe ütközik a behozatal

Az utóbbi időben a szállítási viszonyok bizonytalansága miatt a behozatal bizonyos nehézségekbe ütközik. A semleges államokbeli exportőrök ugyanis az áruk ellenértékének előre való kifizetését kérik, mert ellenkező esetben az árukat nem hajlandók leszállítani. Az importőrök hajlandók is előre fizetni, viszont feltételként azt szabják meg, hogy biztos kikötőbe juttassák el az árut. A nehézségek elsimítására az érdekeltek a meghatalmazott pénzühiányt kérték fel.

Ami a kivitelről illeti, az újból megindult és a dunai kikötőkből jelentős szállítványokat indítottak útnak.

— Románia kereskedelmi hajózási szolgálata a legnagyobb rendben nyer lebonyolítást. Bucuresti. A román hajózási szolgálat közleménye szerint a külpolitikai események ellenére a kereskedelmi hajók rendes körülmények között, az életben lévő utirány szerint közlekednek. A Földközi-tenger keleti medencéjében a hajók indulása és érkezése a legnagyobb rendben nyer lebonyolítást.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

SZOMBAT, SZEPTEMBER 9.

- Bucuresti, Radio-Romania, 7:** Ritmikus torna, lemezek, háztartási és orvosi tanácsok.
- Radio-Romania, 12:** Időjelzés, sportközlemények, időjárásjelentés, 12.05: Lemezek.
- Bucuresti, Radio-Romania, 13:** Időjelzés, felolvasás, 13.10: Jean Marcu zenekara, 14.10: Hírek, 14.30: A zene folytatása, 15.10: Időszerű közlemények.
- Radio-Romania, 18:** A Straja Tarii szervezet órája, 19: Időjelzés, időjárásjelentés, 19.01: Mihai Tican-Rumanog előadása a Duna mocsarainak csodáiról, 19.16: Hangverseny.
- Bucuresti, Radio-Romania, 20.05:** Gr. Tausian előadása Eminescuról és Titu Maiorescuról, 20.20: A rádió szalonzenekara, Felicia Volanescu-Ionescu és Aurel Alexandrescu énekszámával, 21: Rádióposta, 21.15: A zene folytatása, 21.20: Amerikai jazz-lemezek, 22: Hírek, sportközlemények, 22.25: Filmzene lemezek, 23: Hírek, 23.15: Ion Fania zenekara, 23.45: Hírek külföldre franciául és angolul.
- Budapest I, 7.45:** Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények, 11: Hírek, 11.20: és 11.45: Felolvasás, 13.10: Fátyn Jancsi cigányzenekara, 13.40: Hírek, 14.20: Pontos időjelzés, időjárás és vizállásjelentés, 14.30: Hanglemezek, 15.30: Hírek, 17.25: Isten hárfása, Szentiványi Jenő előadása, 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek, 18.10: Néző királyt koronáz, Révai József dr. előadása, 19.10: Virágzás és összeomlás, Baló Elemér felolvasása, 19.30: Pertis Pali és cigányzenekara, 20.15: Hírek, 20.25: A rádió szalonzenekara, 21.10: Talizmán, Rádió hangjáték két részben, 22.40: Hírek, időjárásjelentés, 23: Farkas Réia cigányzenekara muzsikál, Kalmár Pál énekel, 23.40: Hírek rémet, olasz, angol és francia nyelven, 24: Tánclemezek.
- Budapest II, 19.45:** Mezőgazdasági félóra, 20.25: Hanglemezek, 21: Hírek, 21.20: Katonazenekar, 22.35: Időjárásjelentés.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: **Alkalmazást keresők, elvesztett, eltunt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések savankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 ei.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

ALKALMAZÁST KERES

Perlekt főzőnő uriházhoz aifánkozik, esetleg bejáró-főzőnőnek 15-ikére, Str. Sft. Gheorghe 35. 4115

ALKALMAZÁST NYER

Jó fizetéssel fiatal fűszer- és csemegekereskedősegéd kerestetik. Kohn József csemegeüzlet, Lutheránus templommal szemben. 4105

Mindenes szakácsnő éves bizonyítványokkal felvétetik, Bul. Carol 32., földszint. 4114

Gyermektelen házaspár, az asszonynak főzni kell, azonnalra felvétetik, Str. Romul Veliciu 15. 4101

LAKÁS

Háromszobás, fürdőszobás, uccai lakás kiadó, Str. Seminarului 1. 4124

Belvárosi kétszobás, konyhás lakás kiadó szept. 15. vagy okt. 1-re. Cim a kiadóban.

Négyszobás, modern lakás azonnalra kiadó, Str. Baritiu 35. 4119

Uccai bútorozott szoba azonnalra kiadó, Str. Cosbuc 36. 4116

Háromszobás, fürdőszobás, uccai, újonnan festett lakás azonnalra is, vagy novemberre havi 1600 leiert kiadó Str. Gh. Ionescu 18. 4121

Háromszobás, modern lakás november 1-re kiadó, Str. Gh. Popa 1. 4120

Kiadó nov. 1-re egy 3-4 szobás, modern uccai lakás Str. Cuza Vodă 33 sz. alatt, Parkirozott udvar, havi 1800 lei. 4060

Egy háromszobás, szép tiszta lakás azonnalra, vagy október 1-re kiadó, Bul. Reg. Ferdinand 50. 4100

VÉTEL-ELADÁS

Jókarban levő félháló utányos árban eladó, Cim: Str. Dr. R. Veliciu 24 4103

BOROSHORDOKAT

5-8 hektósokat használt, de jó állapotban keresek kölcsön, esetleg megvételre. Cimeket a kiadóba kérek.

Hirdessen az „Aradi Közlöny”-ben